

MARIANA GURZA

DESTINE UMBRITE

EDITURA ATTICEA, TIMIȘOARA
DIRECTOR: Vlad Gurza

Coperta: Ioana Gurza
Tehnoredactare: Rodica Nicolae

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GURZA, MARIANA
Destine umbrite / Mariana Gurza. –
Timișoara : Atticea, 2008
ISBN 978-973-88091-3-0

821.135.1-32

©Mariana Gurza
© Editura Atticea, 2008

MARIANA GURZA

DESTINE UMBRITE

EDITURA ATTICEA
Timișoara, 2008

**Cu drag, *această carte-mărturie,*
familiei mele de azi și de mâine...**

PREFAȚĂ

După o febrilă șarjă poeticească (rodind editorial în câteva titluri) și un răgaz prielnic, trebuitor chiar unor firești acumulări, MARIANA GURZA „recidivează”; vizitată, din nou, de „gânduri nocturne” ne propune, așadar, un alt volum, adunând un buchet de tablete, și ele inevitabil amprentate de fiorul liric. Fiindcă sub titlul *Destine umbrite* noul op se vrea o *carte de neuitare*, aparținând unui suflet fremătător și suferitor, o carte-mărturie, reverberând cu patos o trăire sinceră, o devoratoare iubire pentru neam și glie. Fie că discută despre *Spiritul locului* sau despre *România tainică*, fie că portretizează admirabile *Fete duhovnicești* sau reconstituie *Sărbători în clepsidră* (cum sunt botezate cele patru secțiuni ale cărții), autoarea – o insomniacă vizitată de întrebări – se împotrivesc, spuneam, uitării. Veghează ca memoria nației să nu fie amenințată de eclipse amnezice. Pricină pentru care creionează portretele unor figuri luminoase, prigonite de Istorie, adevărați păstori ai neamului, culegând cuvinte de folos și luminându-ne calea cu puterea rugăciunii. Și părintele Țărovan și preotul Adrian Făgețeanu și preotul poet Megheș ca să nu mai vorbim de patriarhul Teoctist (smulgându-i, la despărțire, gânduri cernite), de Antonie Plămădeală, Nestor Vornicescu, Gh. Calciu Dumitreasa, dar și Ciprian Zaharia ori Milivoi Stoin intră, scrie apăsător d-na Gurza, în șirul învățătorilor neamului. Sau întâlnirile cu Arsenie Papacioc, cu Iustin Pârnu ilustrând rodnicia pildei, aspirația spre celest și pacea sacră, puterea credinței și armonia ființei. Sunt cuvinte de învățătură prețuind clipa și veghind trecerea, inevitabila „mare plecare”, izvodind însă lucrarea, șirul faptelor spre binele neamului.

Evident, în galeria personalităților care îi confiscă interesul nu putea lipsi unchiul Vasile Plăvan. Cel venit din Cupca, un idealist incurabil, om blând și iertător (cum l-au văzut contemporanii) a fost avocat și ziarist, moșind *Sindicatul zariștilor din Bucovina*. Ale sale *Boabe de lacrimi* vădesc, deopotrivă, soarta provinciei (ruptă din trupul Țării) dar și deznădăcinarea autorului, rămas „un suflet nepătat”. Ca gest pios, doamna Gurza alătură propriilor texte și pagini recuperate, vorbind pilduitor despre strădaniile înaintașului. Și tot aici așează meritate cuvinte de laudă la adresa inimosului inginer Petru Ciobanu, dispărut și el, semnatarul unei monografii închinată satului natal (Cupca), un veritabil „ambasador bucovinean”, răsfoind pentru noi paginile dureroase ale încercărilor vieții, înstrăinându-ne.

În fine, putem citi cartea d-nei Gurza și ca un jurnal de vacanță. Am în vedere, desigur, secțiunea care vorbește despre *România tainică*. Născută în Caraș, autoarea simte chemarea unor locuri mirifice, sacre, călătorește „cu țara în suflet”, se regenerează poposind la Sucevița, la Sarmisegetuza ori pe Ceahlău, în Țara Orașului sau peste tot pe unde o poartă pașii, căutând cu credincioșie locurile de veci ale străbunilor (bunica Trandafira). În fond, chiar autosuspectându-se de conservatorism, autoarea cere imperativ *să învățăm turismul*, vrea o Românie curată, deplânge amorțirea civică a societății. Și, mahnită, se întreabă pe bună dreptate: unde ne sunt intelectualii? Ce face elita?

Concluzia se desprinde fără mari eforturi ori speculații metafizice. În plin nomadism planetar (cum spun sociologii), confrunțați cu păcatele unor elite infidele, ticăloșite, supuși tăvălugului globalizării noi trebuie să redescoperim iubirea de glie. Să ne apărăm culturalicește cinstind națiunea-pom, scrie Mariana Gurza, mare iubitoare a *locului*, știind prea bine că trecutul ne urmărește. Și că alerta identitară nu e o invenție. Suferind, desigur, când țara e defăimată de neprieteni, când apetitul demolator face ravagii dovedind că nu știm să ne prețuim valorile. O carte, așadar, scrisă ca o urgență, revărsată din prea-plinul unei iubiri suferitoare, cu risipă de vorbe mari (să recunoaștem), fără economie de superlative. Dar o carte necesară, invitându-ne să nu uităm osuariul strămoșesc pe care cititorim speratul *mai bine* al unui neam urgisit, dator să nu-și uite rădăcinile. Scriind-o, Mariana Gurza a împlinit, la rându-i, o datorie de suflet.

ADRIAN DINU RACHIERU

I.
SPIRITUL LOCULUI

Motto:

„Pământul este baza de existență a nației. Națiunea stă ca un pom, cu rădăcinile ei înfipte în pământul țării. Nu există neam care să poată trăi fără pământ, după cum nu există pom care să trăiască atârnat în aer...

Ne-am născut din negura vremii pe acest pământ odată cu stejarii și cu brazii! De ei suntem legați nu numai prin pâinea și existența pe care ne-o dă muncindu-l din greu, dar și prin toate oasele moșilor și strămoșilor care dorm în țărâna lui! Toți părinții noștri sunt aici. Toate amintirile noastre, toată gloria noastră războinică, întreaga noastră istorie, cu fapte bune și rele, aici stă îngropată...

Moartea nu anulează și nici măcar nu simplifică lucrurile și faptele, vorbele sau gândurile noastre de aici de pe pământ, ci le complică, implicându-le în veșnicie...”

*(Părintele Iustin Pârnu și bogăția unei vieți dăruită lui Hristos, vol. 2,
p. 130–131)*

Mărturie...

Cine sunt, nu știu... O frunză în bătaia vântului, o ramură de alun, sau un nuc fraged crescut lângă cel bătrân....

Imaginea nucului din copilărie îl port cu mine, un nuc bătrân, cu multe ramificații ascunse ce duceau până în Bucovina...

Seva tainică, transmisă din generații, cred binecuvântată, o păstrăm în noi. Altfel cum s-ar explica dorul după acele locuri pline de istorie și tradiție?

Avem un pământ bogat, bogat prin sfințenia celor care au fost, a celor care au rămas.

Și dacii venerau nucul, un arbore magic, frumos, impunător, cu ramuri puternice și un frunziș verde, sănătos. Considerat rege al tuturor pomilor fructiferi, denumit științific de savantul Carl von Linné *Juglans regia* (*glans-nucă, regia-regesc*), în splendoarea sa este totuși un arbore singuratic. Un „zeu” ce nu acceptă pe alții în jurul său, își iubește teritoriul... Umbra sa răcorește sufletele.... Vai de cel ce încearcă să-l schilodească, sau să-i schimbe locul... prin hățișul de frunze cheamă forțe nevăzute în ajutor...

Și nucul nostru a fost rănit... nucul fără vârstă, nucul pierdut în negura vremurilor...

Fiecare sânge vărsat pentru binele Neamului Românesc a însemnat „locul”, ne-a legat și pe noi cu o pecete nevăzută. Ne-a insuflat iubirea, iubirea de neam și de glie.

De la Sfinții Părinți ce au viețuit în aceste locuri am primit „marea taină”. De la voievozii țării, putere, mândrie și onoare. Pagini de istorie, de tradiție, un sanctuar al Neamului.

Am devenit dintrodată mai sensibili, mai vulnerabili în fața realității. Ne doare fiecare „copac” tăiat aiurea, ca și cum alții ar vrea să rupă un pergament vechi... Și mereu ne este dor... Dor de acele locuri sacre ce au făcut istorie... Dor de ai noștri...

În drumul meu, de la *Sarmisegetuza* și pâna în locul lui *Ștefan cel Mare și Sfânt*, însoțită de *Domnul Eminescu*, mereu urmărită de îngeri nevăzuți, m-am înfruptat din frumusețile acestui pământ încărcat de trăiri și semnificații. Fiecare freamăt, fiecare murmur de izvor, deveniseră semne discrete de la natură spre mine, „*omul călător*”, în această viață unduioasă și surprinzătoare.

Ciripitul păsărilor pentru mine era o „*doină*”, doina noastră ce amintește mereu de satul mamei, de fluierul de nai ce răsuna în toate văile, de râsul fecioarelor care dansau

desculțe în iarba udă de roua dimineții. Vai, dar ce plăcută era hora odată! Hora noastră țărănească! Feciori cu palmele bătătorite de coasă, uitau de greul zilei, și mândri ca brazii, roteau fetele într-o seninătate azi de invidiat. Verdele naturii, apa din fântâni și izvoare tămăduitoare, limbajul nedefinit al necuvântătoarelor, veneau spre ei șoptit, întărind „*viul*”.

Există un mister al cerului. Un dans al norilor. Un limbaj discret fără cuvânt între mine și restul lumii încremenite în taină. O legătură sfântă pornind de la rădăcină la cer, de la străbuni spre mine, de la acel loc mirific al părinților mei spre sufletul meu fremătător.

Mă mistuie un dor...Un dor „*de loc*”, de oameni, cer și pământ, cu fața doar spre Dumnezeu.

Destine diferite, venite parcă să ne amintească că suntem datori de a fi „*străjeri*”, noi cei *iubitori ai locului*, ai *Neamului Românesc*.

„Neamurile au un destin ascuns în Dumnezeu. Când își urmează destinul, au apărarea lui Dumnezeu. Când și-l trădează, să se gătească de pedeapsă!”
(Părintele Arsenie BOCA)

„Natura îmbracă a doua oară haina de toamnă de când se aude dialectica macabră a tunurilor. Această dialectică nu se resimte de oboseală, vocea ei se menține la aceeași înălțime, căci puterea nu îi sub formă de munițiuni fabricate de știința omenească — o înviorează, ba îi ridică timbrul din ce în ce mai tare, mai obsedant. *Națiunile care clipă de clipă, încet, dar continuu, și-au întrupat geniul, energia în monumente de artă, în invențiuni de tot soiul spre folosul omenirii, în poezie, în pictură, în arhitectură, se întrec acum să distrugă, parcă ar fi cuprinse de nebunie, produsele efecturilor din timp de pace. Vremile acestea, cari ni-i dat să le trăim, sunt cele mai lugubre, cum ne arată răbojul istoriei. Sufletul plin de milă și bunătate, iubitor de adevăr și dreptate este exterminat. Se pare că revine pe pământ era dinainte de arătarea creștinismului...*”

(fragment din *Boabe de lacrimi*, Vasile Plăvan, oct. 1915)

Boabe de lacrimi

Scriu despre *un om* cât o... Epocă Istorică. *Un om* cât sufletul neamului meu. O epocă în care se prelungește viața mea, un șir lung de mătăanii... Undeva, înapoi, ca o verigă dintr-un lanț care merge în adâncul unei fântâni.

Vasile Plăvan s-a născut la 24 noiembrie 1889, în comuna Cupca, județul Storojineț, într-o familie de țărani înstăriți. Avocat, gazetar și publicist a fost un entuziast și un idealist de o aristocratică noblețe sufletească, de distincție morală, de bunătate și necuprinsă omenie.

Un tânăr ager, de o statură potrivită, cu alură nobilă, având ochii calzi, migdalați. O mustăcioară elegantă, care îi sporea farmecul.

„Blând cu cei netrebnici, conciliant cu cei răi și ignobili, blajin față de toți hulitorii și certătorii de profesie și iertător față de toți cari l-au nedreptățit sau persecutat și l-au jignit, Vasile Plăvan a fost întreaga lui viață un îmblinzit fanatic al idealului și în același timp o nefericită victimă a credinței lui sufletești că oamenii sînt mai buni decât se învederează în josnicia lor de toate zilele.”

(Ziarul „Suceava”, nr. 20, din 27 ian. 1939, din Cernăuți)

La 49 da ani s-a stins, lăsând în urma o luminoasă pilda de virtute, un nume de o rară puritate și un exemplu de adevărat românism.

În cartea sa ***Boabe de lacrimi***, include cele mai frumoase articole din ziar caracteristice prin căldura și sinceritatea stilului.

Vasile Plăvan a iubit mult țaranul român. Nu a uitat niciodată de unde plecase. Nu și-a uitat imașul și toloaca. A știut să fie prezent, printre țărani, printre elitele vremii, la fiecare eveniment.

A publicat *Cele dintâi împrăprietăriri în Bucovina* — Sf. Ilie, Rarancea, Calafindești, Prisăcăreni. (Calendarul „Glasul Bucovinei” pe anul 1923, Cernăuți, p. 59–69)

A scris despre împrăprietăririle din Bucovina, Mihova, Gura Humorului, Crasna, Rădăuți, Berhomet, Selectiu. (Calen-darul „Glasul Bucovinei” pe anul 1924, Cernăuți, p. 41–49).

Vasile Plăvan a fost preocupat de a doua reformă agrară în Bucovina, de „Școalele de meserii și de negoț” (Calendarul „Glasul Bucovinei” pe anul 1925, Cernăuți, p. 138–140)

S-a vorbit mult depre dezrădăcinare, despre suferință și lacrimile tăcute ale celor ce și-au lăsat în urmă vatra strămoșescă, căutând în zadar „*mlădițe de săcară*”.

Nu putem uita, nu avem voie să ne uităm rădăcinile. Trecutul revine, ne urmărește, ne amintește de cei care și-au lăsat „cuvântul” din dragoste pentru neam, în lupta pentru păstrarea identității noastre românești.

Cei dezrădăcinați, au găsit doar boabe, „*boabe de lacrimi*”, răzlețite într-o lume, poate rău întocmită de noi, de sisteme bolnave, de mentalități otrăvite.

Așa a rămas și Bucovina, „*o lacrimă*” a neamului românesc, „*o lacrimă*” pe care o țin strâns în pumnu-mi de copil, ca să-i simt mângâiera. „*Țara Fagilor*”, locul mirific al cărturarilor, al frumuseții pure, a creștinismului înălțător.

Iată de ce am considerat că este bine să conturez imaginea omului Vasile Plăvan, prin texte vechi, completându-i portretul.

«În cursul celor 13 ani de muncă în redacția ziarului „Glasul Bucovinei” am stăruit pentru întărirea elementului de baștină aici în Bucovina, pe temeiul credinței străbune în Dumnezeu, în cinste, corectitudine și mai ales în jertfă neprecupețită pentru interesele superioare ale Statului. M-am încredințat că meșteșugul scisului zilnic mistuiește puterile omului mai mult decât alte îndeletniciri» — așa se destăinuia în anul 1936, odată cu apariția volumului său. (Vasile Plăvan, Boabe de lacrimi)

Citind cele scrise de unchiul meu Vasile Plăvan, după atâția ani, am ajuns să cred, că acele „bobițe”, acel plâns, mi-a urmărit existența mea, a părinților mei.

Dacă Vasile Plăvan își găsea „săcara” înverzită, destinul familiei ar fi fost altul.

Și noi cei pribegi, am fost ca „nucul cel fraged” scos din rădăcină.

Istoria ne-a aruncat, ca pe niște străini, devenind venetici în țara noastră.

„Dar când scoți din rădăcini nucul fraged și-l muți în alt loc, la început el își păstrează în sălașul său proaspăt verdeța sănătoasă a vieții. Gospodarul care se razimă pe această spoială de gând și nu grijește la vreme de pomul cu rădăcinile însângerate, bagă de seamă după un timp cum frunzele nucului se lasă în jos triste, îngălbenesc și apoi cad la pământ. Cu mâhnire vede că tulpina nucului închircește și prinde a se usca, se încredințează că pomul nu s-a prins, rădăcinile bolnave și necăutate la timp neavând puterea de a suga din mana pământului binecuvântarea vieții.” Scria Vasile Plăvan.

Asemenea nucului fraged mutat, mulți nu și-au putut găsi locul. Am rămas mereu în căutarea „sevei pământului strămoșesc”. Soarta sau voia Domnului?

O restituire târzie (Vasile Plăvan)

(I)

«Fiu de țăran din Cupca, școala primară (4 clase) în sat iar cursul secundar la Liceul nr. 3 de stat din Cernăuți. După terminarea liceului studiază dreptul la Universitatea din Cernăuți.

Orfan de mamă de mic copil a suferit mult în viață. Căldura și dragostea de mamă n-a simțit-o niciodată fiindcă n-a cunoscut-o și din această cauză, poate lucrarea sa *Boabe de lacrimi* are ceva din sufletul lui trist.

Într-o limbă neaoș moldovenească și într-un stil clar și concis, autorul acestor „boabe de lacrimi” le-a adunat „câteva fire culese pe... unde au putut răsări în urma muncii...” de ziarist și redactor, într-o carte format de buzunar, redându-se unele scene din vremurile de bejenie ale ultimului război, a vieții românești din Bucovina din timpul stăpânirii străine și din zilele noastre.

În *Boabe de lacrimi* ni se înfățișează un copil de la țară care, trimis la școala din oraș, aici însă e luat în râs de ceilalți conșcolari din pricină că nu este de aceeași origine cu ei, care sunt favorizați de împărăție. Acest copil mersese în scurt timp pe mormântul mamei sale și este aflat de paznicul cimitirului. Oricât de simplu s-ar părea conținutul, autorul însă află cuvinte ca să ne înduioșeze și să ne arate marea nostalgie după locurile copilăriei.

Schimbarea mediului a celui ce trăiește la țară, de multe ori are urmări ce se întipăresc adânc în suflet. Pe lângă aceasta, ni se arată și încolțirea prea timpurie a preocupării viitorului.

Preludiul marilor prefaceri ce aveau să se înfăptuiască după marele măcel, n-a lăsat nepăsători pe bunii români care și-au spus cuvântul prin glasul lui Delavrancea, Take Ionescu, Grigore Filipescu și alții, cerând intrarea în acțiune alături de Împătrita Înțelegere.

Autorul povestindu-ne astfel în *Per aspera!* Toată zarva ce se făcea în acel timp de neutralitate, a prins icoana fidelă a vântorii vieții în asemenea împrejurări și sub formă de memorii sînt schițate evenimentele din timpul războiului.

Țăranul român descris în *Două lumi* este potrivit învățăturilor și nu crede pe cei care i-ar spune astfel de lucruri.

Foarte evocativ ne sunt descrise monumentele istorice de la *Valea Moldoviței* pe unele dintre ele le află distruse de vreme și de aceea pune multă jale în slovă, dar, „clopotele sună prelung destrămându-se printre munți, trezind singurătățile din somn. Pe valea Ciumârnei un țăran cu țăpina pe umăr își ridică pălăria și-și face cruce”.

Dionisie Mitrofanovici ne apare ca un adevărat luminător al poporului îndemnându-și sătenii să-și trimită copiii la școală și la instituții mai înalte căci în felul acesta se poate ridica neamul. Școlarii aflau totdeauna un sfat și un Tudeum de la acest dascăl al adevărului.

În casa lui Dionisie Mitrofanovici de la Cupca se discutau acele probleme ce aveau să însuflețească pe luptătorii de mai târziu pentru înfăptuirea idealului național.

„Ciocanul vremii” a nimicuit însă casa aceasta și uitarea își așterne caviltioul peste locul acela.

Cu ocazia împlinirii a un sfert de veac de când primii elevi români de la Liceul 3 de stat din Cernăuți au dat bacalaureatul, un grup dintre ei au hotărât să sărbătorească acest fapt. Evenimentul a fost înălțător pentru cei prezenți, evocându-se scene din vremea de liceu care nu se mai reîntoarce și care, de aceea te învăluiește în mantia melancoliei...

„După un sfert de veac...” noi nu mai suntem aceiași băieți cu harțaguri sprintare ci doar gătiți cu fire argintii pe la tâmples”.

„A murit arcașul”... cine nu l-a cunoscut pe Dumitru Străchinaru. Icoana fidelă a lui ne apare clar — tânărul acesta modest, neatins de porniri și dorințe meschine, mai mult tăcut, dar dârz în statornicia ideii sale, a lucrat neîntrerupt ziua și noaptea, vara și iarna la reînvierea și organizarea arcașilor din Bucovina. A trecut însă ca un vis frumos.

Cartea aceasta merită să fie citită, întrucât ne redă multe scene din viața românească bucovineană.

Limba de o frumusețe rară și stilul curat ne face să vedem din cititul primelor fraze, că avem de-a face cu un om care mânuiește cu îndemănare pana.»

Semnează G. N.

„Glasul Bucovinei”, nr. 4949 din 21.11.1936

*„Avocatul și ziaristul Vasile Plăvan, întoarce lutului ce a fost a lutului, —
iar veacului celui fără sfârșit un suflet nepătat. Dumnezeu Atotputernicul
deie odihnă de rai acestui om care n-a avut parte decât de suferință în
blânda-i trecere prin văile de resemnare ale vieții”.*

(„Glasul Bucovinei”, nr. 5535
din 26 ian. 1939)

**„La mormântul unui camarad
(Vasile Plăvan)”
(II)**

«Luni 23 ianuarie anul acesta a murit unul din cei mai cinstiți și mai iubiți ziaristi bucovineni: VASILE PLĂVAN. După o suferință grea și neiertătoare, dar înfruntată cu liniștea unui adevărat creștin, avocatul și ziaristul Vasile Plăvan, întoarce lutului ce a fost a lutului, — iar veacului celui fără sfârșit un suflet nepătat. Dumnezeu Atotputernicul deie odihnă de rai acestui om care n-a avut parte decât de suferință în blânda-i trecere prin văile de resemnare ale vieții.

Cine l-a cunoscut personal și cine, mai ales, a colaborat cu el, nu-i va putea uita niciodată desinteresarea și râvna pe care le punea în toate serviciile făcute societății și Presei românești din Bucovina.

Anii de muncă prestată, zi de zi, în coloanele acestui Glas al Bucovinei, — ani grei ca povara unui munte pe sub care trebuie să răzbați cu condeii muiat nu atât în cerneală, cât mai ales în suflet și în sânge, sunt cea mai frumoasă moștenire pe care redactorul-șef Vasile Plăvan o lasă presei noastre provinciale.

Iar cinstea de care a dat întotdeauna dovadă, ca gazetar, ca avocat și ca om, — cinste izvorâtă din adâncul sufletului său nobil și neînduplecat în fața obicinuitelor compromisuri, poate servi și astăzi drept pildă tuturor câți, schimbându-și, după bătaia vântului cugetele și simțirile, uită că bunul cel mai de preț al ziaristului este caracterul.

La 49 de ani, când alții culeg rodul trudnicilor veri și primăveri, Vasile Plăvan moare cu zâmbetul celei mai senine resemnări pe buze. A debutat ca un oștean; fără a-i cere nimănui nimic pentru scutul și spada purtate, cu destoinicie și tăcere, prin zgomotul multelor lupte. Așa i-a fost destinul. Dar Medalia Regelui Ferdinand I, cu spade pe panglică, Crucea Comemorativă de războiu și Coroana României, pe care le-a binemeritat ca voluntar bucovinean în armata dezrobitoare a Neamului, îi vor fi destula recomandație pe calea cu vămi de negură și uitare ce-l despart de noi, dar nu-l mai pot despărți de poienele line unde odihnesc sufletele eroilor.

Vasile Plăvan lasă în urmă numai regrete. Duiosiei nemângâiate a *Boabelor de lacrimi* pe care le scria, simplu și sincer, în amintirea altor prieteni, dispăruți și ei, i se adaugă, acum, lacrimile noastre. Triști ne sunt pașii în urma sicriului care închide o inimă de aur și mut ne e plânsul în fața mormântului care ne desparte de cel mai drag camarad.»

(„Glasul Bucovinei”, nr. 5535 din 26 ian. 1939)

„Idealistul Vasile Plăvan”

(III)

«Voluntarul de război, înșăilătorul unei duioase linii, publicistul, ziaristul și avocatul român bucovinean.

Fiu de sătean al plaiurilor Bucovinei, originar din comuna Cupca jud. Storojineț, de unde au pornit, mânate de un imbold înalt spre spiritualitate și desăvârșire pe calea cărturării și a învățaturii, atâtea destoinice elemente de cultură și civilizație ce s-au afirmat cu o nedesmințită vrednicie în timpul activităților sociale, Vasile Plăvan.

Blând cu cei netrebnici, conciliant cu cei răi și ignobili, blajin față de toți hulitorii și certătorii de profesie și iertător față de toți cari l-au nedreptățit sau persecutat și l-au jignit, Vasile Plăvan a fost întreaga lui viață un îmblinzit fanatic al idealului și în același timp o nefericită victimă a credinței lui sufletești că oamenii sînt mai buni decît se învederează în josnicia lor de toate zilele.

În jurnalistica bucovineană căreia el i-a închinat nu numai cel mai curat prinos de muncă și de prestațiune, dar înșăși întreaga energie a anilor tinereții sale, noblețea de caracter a lui Vasile Plăvan a suferit cea mai cumplită și nemeritată decepție fiind răsplătit pentru munca și jertfa lui mistuitoare cu cea mai reprobabilă ingratură.

Și când valurile dezamăgite îi pustiau mai cumplit viața sufletească, când nemernicia omenească îi tulbura mai mult conștiința și când eterna luptă pentru existență îi impunea eforturi și sforțări din cele mai chinuitoare, singurul refugiu și unicul razim moral Vasile Plăvan îl găsea în seninătatea idealurilor sale, pe care nici o forță oricât de mare și nici o murdărie oricât de profundă nu o putea nici atinge și nici altera.

Cu aceste rare însușiri morale, colaborate de o judecată cumpănită și fără patimă și cuprinse în imperativul de cunoștință al datoriei și al onoarei, Vasile Plăvan a fost un om întreg în numeroasele ipostaze profesionale ale sbuciumatei sale vieți, epuizându-și treptat resursele vigoarei, energiei și a sănătății sale spre a fi doborât în cele din urmă de mistuitoarea suferință a trupului său, vlăguit de toată gama durerilor fizice și sufletești.

...Un cărturar de o puritate cristalină și un patriot adânc însuflețit de comandamentul sacrificiului absolut pe altarul intereselor Neamului. Ofițer, voluntar în războiul de întregire a Neamului, publicist și ziarist, avocat și funcționar și în special om de ideal și de onoare.

Ziarist de vocație, entuziast și idealist de distincție morală, de bunătate și necuprinsă omenie, Românul în a cărui suflet noțiunea de neam și patrie concretizează o adevărată religie de viață, cetățeanul conștiincios, muncitor și de o pilduitoare modestie.

Purtând un nețărmurit tezaur de bogăție sufletească în firea lui de o aristocratică nobleță, sărac în bunuri materiale, lasă în urmă o luminoasă pârtie de virtute, un nume de o sfântă curățenie și un exemplu de un adevărat românism, elegant și constructiv.

Fondator al breslei și sindicatul ziariștilor din Bucovina.»

(Ziarul „Suceava”, nr. 20, din 27 ian. 1939, din Cernăuți.)

Înmormântarea regretatului ziarist Vasile Plăvan (IV)

«Eri după amiază, la ora 2,30 a avut loc trista ceremonie a înmormântării regretatului ziarist Vasile Plăvan, fost redactor șef al ziarului nostrum.

La locuința defunctului, din strada Xenopol Nr. 6, s-a oficiat un serviciu religios de către un sobor de preoți, alcătuit din păr. protoereu Eugen Iancovschi, păr. Prelici, păr. Goraș, păr. Brenzan și păr. Lăzărescu. Răspunsurile au fost date de corul studenților teologi.

Mult regretatul defunct fiind decorat cu medalia „Regele Ferdinand cu spadă” pe panglică, onorurile au fost date de către un pluton din reg. 4 Pionieri.

La trista ceremonie a asistat un numeros public, aducând ultimul omagiu ce a fost ziaristul de talent și omul de bine, Vasile Plăvan.

În rândurile numeroasei asistențe, alcătuită din membrii familiei, prieteni personali, ziașiști, magistrați, avocați etc. notăm pe d-nii: dr. Aurel Morariu, directorul ziarului „Glasul Bucovinei”, V. Bolocan, chestorul poliției, maior Turtureanu, D. Popesu și Hrincu, magistrați, Vasile Ungureanu, Octavian Scarlat, Zizi Jemna, Zeno Nerbaz, Radu Lucan Herbaz, Radu Lucan și Pontiu, avocați, prof. univ. Grămadă, prof. univ. Coroamă, prof. C. Loghin, Traian Chelariu, Em. Cososchi, Ionel Teodorescu, C. Cehar-Racoviță, Eugen Popovici, Ștefan Ioan, Buta Francisc, Haikas Maximilian, Traian Croitoru, Zenovia Ștefanovici, dr. Weinsstein, dr. Niederhoffer, Iulis Weber, Erast Carabăț, dr. Kasner și Jean Goldberg, ziașiști, Traian Snijec, director tehnic la „Glasul Bucovinei”, prof. Căraușu, păr. Bocancea Midrighi, avocat Dimitrof Butnar, director de serviciu la primăria municipiului, avocat Ropcean, Cojocar, Ștefan Bidnei, căp. Rozmeteniuc, dir. Braha, dir. Silvestru Netea, dir. Noli Săveanu, Ștefaniu, Aurel Sabin, Axente-Oprișanu, notar Burac, avocat Ionel Negură etc... Apoi, o delegație a Societății voluntarilor români, cu Drapel, o delegație a meseriașilor români etc.

Cortegiul funebru a pornit din strada Xenopol. În urma carului funebru urmau fiica și îndurerata soție a regretatului defunct, bătrânul său tată, fratele, cumnații și cumnatele, precum și ceilalți membri ai familiei, după care s-a încolonat restul audienței.

Cortegiul a străbătut străzile universității, I. G. Duca, piața Unirii și Regina Maria, până la Catedrală, unde s-a oficiat slujba prohodului.

De la Catedrală, cortegiul s-a format din nou, trecând prin fața „Glasului Bucovinei”, unde întregul personal al redacției și personalului tehnic au adus ultimul omagiu fostului lor colaborator. Apoi cortegiul a străbătut străzile până la cimitirul orașenesc.

În fața mormântului deschis, au vorbit pâr. protoereu Iancovschi, în numele bisericii și d-nii: dir. Silvestru Netea, în numele „Asociației voluntarilor de război”, Eugen Popovici, în numele Sindicatului și breslei ziariștilor bucovineni, dr. Traian Chelariu în numele redacției ziarului „Glasul Bucovinei”, A. Sabin, în numele Casei asigurărilor sociale, dr. Octavian Scalat, în numele Asociației cooperatiste „Temelia” și Ștefan Bidnei, în numele foștilor colegi de studii ai regretatului defunct.

Vorbitorii au omagiat rarele calități ale mult regretatului defunct, subliniind meritele pe care și le-a câștigat pe timpul zbuciumatei sale vieți.

Trista ceremonie a luat sfârșit la orele 18.»

(din caietul Ing. P. Ciobanu, după colecția „Glasul Bucovinei” Nr. 5536 din 27 ianuarie 1939 de la Bibl. Acad. București)

Puterea cuvântului

„La început a fost Cuvântul! Și Cuvântul era la Dumnezeu! și Dumnezeu era Cuvântul!”

De când mă știu, cuvântul a avut asupra mea o putere de vrajă...
M-a fermecat...

Puterea cuvântului din rugăciuni cred că este altfel decât a altor cuvinte.. Te înalță, te zidesc, îți îmbracă întreaga viață...Uneori, lovesc...

Pentru mine *Cuvântul este Iubire, Cuvântul este Dumnezeu.*

M-am născut într-o casă parohială, aproape de tot ce înseamnă credință și românism. Descoperisem prin părinți și preotul Ioan Țărovan, drumul spre acea lume a cuvintelor sfințite. Am învățat să beau din *apa vie* care venea spre mine, lină și cristalină.

Dimineața, seara, un ritual de copil aplecat spre îngerușul său, spre Tatăl Ceresc. Încă nu buchiseam cuvintele. Duminica în strana copiilor, urmăream preotul plină de curiozitate, încercând să înțeleg „sfintele taine”, așteptând să mă bine-cuvinteze cu privirea sa caldă. Era peste puterea mea de a înțelege... Dar sentimentul de bine, de înălțare îl simțeam vibrând. Așteptam sfârșitul Sfintei Liturghi, știind că bunul preot, avea în buzunarul sutanei sale, anafură pentru mine.

Uitându-mă în timp, nu știu dacă ceva era mai bun, decât acea „prescură” primită în fiecare duminică.

Preotul Țărovan îmi adăpostise părinții în anii de prigoană. Nici nu știu cum au putut respira patru suflete, într-o încăpere mică, cât o magazie, așezată în curtea casei parohiale. Dar, mie mi se părea mare, caldă, primitoare. Doar peste ani când am revăzut locul, mi-am pus întrebări...

Tenacitatea părinților mei, oameni harnici, care și-au lăsat vatra strămoșească, încercând să uite calvarul persecuțiilor staliniste, prigoana și suferința, s-au resemnat purtând o viață dorul Bucovinei înlăcrimate.

Ce cărți aș fi putut găsi pe singura noptieră pe care o aveam? O *Biblie* mare, veche, o singură carte...

Poate primele slove le-am învățat în acea biserică. Crescând, citeam „rugăciunea domnească”— *Tatăl Nostru* și *Credeul* în locul cantorului, îngenunchiată în fața altarului, simțind cum mângăieri divine mă înalță cu ochii spre cer. Cu inima spre Dumnezeu, privind lacrimile enoriașilor, simțeam că aplecarea mea spre rugăciune se răsfrângea într-

un fel anume asupra celorlalți. Bunul preot, m-a luat de mână și m-a dus la câteva biserici din jur, știind că din vocea mea, rugăciunea de copil are alte valențe...

Am rămas prieteni. Dacă odată eu primeam cărți pentru a citi, în perioada când a fost suferind, îl vizitam des, și îi duceam cărți.

Cei pe care îi ajutase la nevoie, uitaseră de el. Când era în putere, avea povețe pentru toți, nu agreea gâlceava în parohia sa, și nu refuza când era chemat să creștinească un copil sau să fie „părinte spiritual”.

Plecând spre o altă dimensiune, ceva s-a rupt în sufletul meu... Nu-l voi uita niciodată... chiar dacă timpul s-a scurs, mă opresc uneori cu rugăciunea lângă locul unde se odihnește. Jocul flăcării de la lumânare încearcă să-mi vorbească mistic despre o lume necunoscută... Părintele Țărovan și-a găsit liniștea, și parcă îmi zâmbește mulțumit, știind că își lăsase „fiica duhovnicească” în aceeași rugăciune înălțătoare...

Întâlnirea cu Părintele Adrian Făgețeanu, probabil, nu a fost întâmplătoare.

A fost o binecuvântare. Îl îndrăgisem din prima clipă, fără să știu atunci amănunte din viața sa.

Deși mic de statură, era impozant prin felul de a fi. Te cucerea cu privirea albastră și inteligentă, cu acel zâmbet cald, plețele albe îi dădeau o alură aparte. Îmbrăcat modest, dar mereu atent la înfățișarea sa. Privindu-l aveai impresia că ești în fața unui voievod bucovinean, gata să te îndrume, să-ți dea sfatul cel bun pentru a deveni învingător. Dumnealui este un învingător, întărit în credință de loviturile primite în temnițele morții, întărit de dragostea pentru neam și țară.

Ca și multora ne amintește de Ion Creangă, prin pilde și povestiri pline de farmec. Iubește mult copiii, verdele grădinii... Un „truditor” al credinței, modest, și plin de energie când se pune problema păstrării identității naționale. Ochii îi sunt firavi, acum, nu mai vede ca altădată... Dar, prin ochii sufletului curat, vede întreaga lume... Am păstrat legătura mai bine de 30 de ani, prin scrisori, vizitându-l la mănăstiri.

Un bucovinean ca și noi, prigonit de istorie. O mărturie despre românism și credință ortodoxă.

Mă simt bine în prezența „păstorilor”, probabil în fiecare am căutat omul copilăriei mele, flămândă după „cuvinte de folos”, dorind noi puncte de reper.

Părinții mei, refugiați din Bucovina de Nord, nu prea povesteau despre trecut... Și-au regăsit o parte din rude după zeci de ani.

Viața i-a risipit în toate colțurile de țară...

Imediat după revoluție, am simțit „nevoia de a sfida tăcerea și uitarea”, se născuse dorința de a-mi descoperi rădăcinile.

Cupca, satul amintirilor

Cupca, satul în care mama mea a văzut lumina zilei. Plin de frământare, de istorie, de tradiție și religie ortodoxă.

Satul Cupca a fost atestat documentar pe timpul domnitorului Moldovei Alexandru cel Bun, prin uricul din 27 mai 1429 (6937) sat în Suceava.

În monografia istorică amplă scrisă de inimosul Petru Ciobanu, *Cupca, un sat din Bucovina*, găsim multe mărturii din perioada 1429–1944. Ani de muncă, de cercetare a evenimentelor ce s-au derulat de-a lungul multor generații, în Bucovina.

Alexandru cel Bun făcuse o danie comandantului Ivan Cupcici, dându-i satul Cupca, ca o răsplată pentru serviciile prestate cu credință.

„Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru Voievod, domn al Țării Moldovei, facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier al nostru, pan Ivan Cupcici, ne-a slujit cu dreaptă și credincioasă slujbă. De aceea, noi, văzând dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat în țara noastră două sate numite Cupca, unde este casa lui, și dincolo de Prut Neagăuți, și de la Neagăuți, în sus pe Racovețe până la hotarul lui Grozea, ce va putea să își întemeieze. Toate acestea să-i fie de uric, cu tot venitul și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și răsstrănepoților lui și întregului lui neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au fost folosite de veac.

Iar la această este credința domniei noastre, a mai spus Alexandru voievod și credința iubitului fiu al domniei mele, Iliș voievod, și credința iubiților fii ai domniei mele, Ștețco și Petru și Alexandru, și credinței tuturor copiilor noștri și credința boierilor noștri: credința panului Mihai, credința panului Vâlcea și a copiilor lui, credința panului Negrea, credința panului Giurgiu și a copiilor lui, credința panului Iliș și a copiilor lui, credința panului Giurgiu al lui Jomotate și a copiilor lui, credința panului Stan vistier, credința panului Opriș și a copiilor lui, credința panului Domoncuș stolnic și a copiilor lui, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Costici postelnic și credința tuturor boierilor noștri moldoveni și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri, sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clinească dania noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuțernicească pentru că i-am dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise am poruncit slugii noastre credincioase Neagoe logofăt să scrie și să atârne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, în anul 6937, luna mai, 27.”

(Petru Ciobanu, *Cupca, un sat din Bucovina*, Editura Amadoros, Câmpulung Moldovenesc, 2004, p. 52–53)

Cercetările arheologice efectuate, descoperirea movilelor tumulare, extind mult în trecut înființarea satului Cupca, aflându-se într-o zonă ce a fost locuită de costoboci, creatori ai culturii Lipița pe la mijlocul secolul I î.Cr. și de dacii mari, purtătorii culturii Tumulilor carpatici.

Am încercat să intru în istoria veche a satului dintr-un sentiment de mândrie și statornicie. Un sat ce rezistă de veacuri, deși „dania” din credință, astăzi, nu mai este respectată.

M-aș opri la anul 1786, când Parohia Cupca a avut un prim preot Plăvan Petru, cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”. Un preot înstărit, cu dăruire și devotament. A păstorit biserica până în anul 1807. Acesta a fost un străbunic care și-a lăsat „mlădițe” și în prezent.

Străbunicul meu Gheorghe Plăvan, a avut mai mulți copii. Din prima căsătorie Vasile Plăvan, avocat, jurnalist la „Glasul Bucovinei”. Un iubitor de neam și țară, un intelectual ce a participat la Marea Unire din 1918.

Satul Cupca fusese implicat în drama românilor de la Fântâna Albă. Șirul nemulțumirilor populației s-a acumulat treptat și a dus în final la declanșarea evenimentelor din 1 aprilie 1941. Numărul total al cetățenilor încolonați din Cupca, satul mamei mele (după Monografia scrisă de Petru Ciobanu) a fost estimat la 3.000–4.000 persoane. La plecarea din Cupca, cu brâuri tricolore de-a curmezișul pieptului („arceste”), strigau „Trăiască regele Mihai! Trăiască România!” S-au oprit în fața bisericii din Suceveni, s-au luat din biserică trei cruci, pe una înfășurând un steag alb pentru a arăta autorităților că este vorba de un marș pașnic. Înainte de plecare mulțimea a îngenunchiat și cu voce tare un țăran a rostit o rugăciune, repetată de toți cei prezenți.

„Doamne, Dumnezeuul nostru, Fiița Prea Înaltă, nefăcută, neînchipuită, fără de început și fără de sfârșit. Tu ce ai zis și ai făcut toată făptura și dai viață zidirilor Tale, iar prin a cărei puteri se mișcă libere toate vietățile de pe pământ și le hrănești până în crăpăturile pietrelor; nu întoarce fața Ta de la de la noi păcătoșii, ci ridică sabia mâniei Tale de peste noi și ne mântuiește, că Tu ne-ai zidit și numai Tu ne poți mântui. Ascultă Atotputernice lacrimile noastre și ne ajută ca să scăpăm de stăpânirea care ne chinuiește și ne distrugă biserica Ta. Nădejdea noastră este Tatăl, scăparea noastră este Fiul, acoperământul nostru este Sfântul Duh, Treime Sfântă, Mărire Ție Amin. (V. Ilica, 1999)

La Fântâna Albă, din familie, au plecat în eternitate, Plăvan Arcadie, Toader.

În toamna anului 1940 au fost arestați 10 tineri din satul Cupca, fiind denunțați de cineva, printre ei fiind un unchi, Nistor Plăvan și bunicul meu Calistrat Irimescu pe linie maternă.

Au fost judecați cu ușile închise, fără martori și condamnați de către un complet de judecată militar la mulți ani de închisoare. Probabil la aceștia se referă Ilie Suceveanu în articolul său publicat în 1993 în „Zorile Bucovinei”.

Și astăzi, după zeci de ani de atunci, unii au teamă să recunoască faptul că au participat la acest eveniment din cauza consecințelor negative pe care le-ar putea avea asupra urmașilor. O parte au fost deportați în 13 iunie 1941 și duși în lagărul Uralului de nord, de care nu se mai știe nimic.

După anul 1989, l-am descoperit în viață pe unchiul meu, Ștefan Irimescu, care mi-a povestit cum erau bătuți, ținuți cu picioarele în apă rece, nemâncați... și așa s-a dus bunicul, omorât și schingiut. Doar unul singur a revenit din acel lot, Gheorghe Țibuleac.

Prigoana începuse... Rând pe rând cei implicați sau cei din familiile celor vizați au luat drumul pribegiei.

Aș fi putut să-mi cunosc străbunicul, Gheorghe Plăvan refugiat ultimul, și stabilit în Dorohoi, dar nimeni nu ne spusese nimic...

Aflasem la Cernăuți despre destinul familiei. Amprenta suferințelor a rămas în mine ca o taină, ca o durere necunoscută. Mă simt legată de tot ce a fost și nu pot renega trecutul părinților mei. Tata nu mai este... mama refuză să-și amintească umilințele. Dar, copiii mei, nepoții, nu au voie să uite, ei trebuie să-și cunoască „rădăcina”, să nu uite aceste pagini amare ale neamului.

Știți că amintirile dor?

Maria...

Gata! Nu mai vreau să plâng!

Privesc albumul îngălbenit de vreme și mă ascund curioasă printre pagini. Am România Mare în ochi.

Am câmpul de in și toloaca. Pe o prispă, un bătrân deapănă amintiri. Sunt curioasă. Vreau să aud tot ce-mi spune. Vântul îmi întoarce paginile.

Dintre pagini mă privește un preot, venit de la „descălecare”, din Ardeal, un Plăvan. Da! El este cel ce a construit prima biserică în Cupca, un sat bucovinean. Bogat, cultivat, un om al munților, venit de a aduce binecuvântare. Generații s-au bucurat de prescura albă coaptă în cuptor.

Peste sat au început să se audă doinele. Șezătoarele în care tineri și adulți se bucurau de frumusețea poveștilor spuse la gura sobei.

Deseori se infiripau iubiri. Unele permise, altele nu. Așa s-a întâmplat și cu Domnicuța. Într-o seară frumoasă, privindu-l pe Calistrat s-a pierdut în ochii lui mari și adânci...

S-au vazut odată, de două ori, până când tatăl, vigilent, i-a spus într-o zi: „Să nu te mai prind cu sărăntocul ăsta!”

Calistrat era cel mai frumos fecior din sat. Multe tinere își frângeau gâtul căutându-i privirea. Dar, și lui îi era dragă Domnicuța. Frumoasă, blondă, hotărâtă. Pe ascuns și-au făcut planuri. Își trimiteau răvașe prin cei mici, savurând clipa când puteau fi doar ei doi.

Într-o zi tatăl prinsese de veste despre întâlnirile ascunse ale Domnicuței. Au încuiat-o în casă, la războiul de țesut. Fiecare fată știa să toarcă fuiorul, să țese covoare înflorate, cum numai cei din Bucovina știu să îndeplinească dorul.

Dar, într-o bună zi, Domnicuța, fugise. Desculță, prin câmpul de in, până la casa lui Calistrat. Aștepta un copil... Cei doi, și-au jurat credință, și au hotărât să lupte pentru iubirea lor, pentru ce avea să vie...

Mentalitatea vremii nu le era potrivnică. O rușine se abătuse peste familia mândră, peste sat. Babele începuseră să șoșotească. Tatăl nu-și putea ridica privirea. Să-i dea fata... să nu i-o dea... nu știa ce să facă. Fecior bun, harnic, dar prea sărac pentru neamul lor...

Într-o seară, îngândurat, s-a îndreptat spre casa învățătorului. Singurul om în care avea încredere. Un intelectual care adusese „lumina” în sat, fiecare gășind răspunsuri la întrebările încâlcite.

Mergând agale către casă, omul parcă îmbătrânise brusc. Își iubea familia, soția și copiii. Învățătorul îi deschisese mintea. Să-și lase fiica pe drumul ales, indiferent la răutăți, la principiile țărănești, și hotărî să-i dea zestrea cuvenită pentru a-și vedea fiica la

casa sa. Să nu mai fie arătată cu degetul! Să nu mai râdă babele hâde că năpasta a dat peste casa lor... „Of! Doamne! Cum Dumnezeu lasă durere în inima de părinte? Cum să se curme o viață? Nu, nu-i drept în fața Celui de Sus” — își spunea bărbatul, mergând aiurea pe ulița satului, uitând să se oprească în fața casei. „Și cât, pământ să-i dea? Câte vaci? Fata lui trebuie să aibă de toate. Nu! Nu o poate lăsa așa...”

Totuși se învoi cu viața nouă a fiicei sale... „De ce să sufere biata copchilă? Poate o fi bine! Flăcăul îi harnic, nimic de zis! O să le dea pământ, animale, o să-i ajute să aibă o gospodărie frumoasă!”

Vestea a însuflețit casa. Toader, fratele Domnicuței, începuse să cânte din fluiet. Cânta dumnezeiește! Nimeni nu era în sat ca el! S-au strâns tinerii și au întins hora, până în zori.

Domnicuța era fericită. Era împreună cu alesul ei, și începuse din nou să zâmbească. Calistrat era mândru și mulțumit, deși treburile țării uneori îl mai puneau pe gânduri... Se mutaseră la el acasă.

Și într-o zi Calistrat devenise tătic...

Se născuse o fetiță, cu nume de floare.

Îi voi spune Maria...

I se potrivește mai mult. Sfânta Fecioară i-a fost me-reu alături.

Dar, nunta, nu s-a mai făcut.

Murise Domnicuța.

Așa, brusc, moartea a venit și a luat-o. O frumusețe de femeie în pragul fericirii! Gurile rele spun ca fetele din sat i-au făcut farmece, pentru a nu mai fi cu Calistrat...

În cimitir, Calistrat își strângea cu putere fetița în brațe. Lacrimile erau uscate, gânguritul fetei era un fel de rămas bun, de la mama pe care nu o cunoscuse. Acolo, împietrit printre ceilalți, privind lung chipul iubitei sale, îi promisese că nu-și va părăsi fiica niciodată.

Cu Maria în brațe, Calistrat s-a îndreptat spre casă.

Timpu nu sta locului. Se scurge precum apa de izvor.

Maria crescuse. Tânărul bărbat avea nevoie de o soață. Și într-o zi, Maria s-a trezit cu o străină în casă, ce-i devenise mamă vitregă.

Femeia, rece, lipsită de tandrețe, nu a știut cum să-și apropie fetița. În lipsa tatălui, mereu o alunga: „Du-te, pleacă la casa ta! Nu ai ce căuta aici!”

Maria tăcea. Fugea în poenița de in înflorit pentru a plânge de una singură... Nu îndrăzne să spună bunicilor nimica. Nici tatei. Se temea de femeia cea fără de inimă.

Într-o zi, în toamna anului 1940, Calistrat a fost arestat de autorități, împreună cu alți nouă tineri din sat, fiind denunțați că își pregătesc fuga peste graniță... Printre care și Nistor Plăvan, unchiul Mariei. Au fost judecați cu ușile închise, fără avocați, fără martori, condamnați de către un complet de judecată militar la mulți ani de închisoare. Nimeni nu știa nimic...

Maria a fugit la casa bunicilor. Din când în când mai venea câte o veste de la tata, de la unul, de la altul... În închisoare, Calistrat era măcinat de soarta Mariei. Își întreba fratele prin scrisori de Maria. „Ce face Maria?... Aveți grijă de Maria!”

Soarta lui, nedreaptă ca a multora, s-a decis în acea închisoare a morții. Bătut, ținut cu picioarele în apă, schingiuit, și-a dat duhul... Nu mai avea putere... nu mai avea pentru cine să trăiască... aflase că și Maria murise...

Un martir al neamului Românesc.

După ridicarea lui Calistrat, soția înnebunise. A dat foc casei. Un destin pe care ar trebui să-l înțeleg. Dar nu am puterea necesară... dacă dăruia puțină afecțiune Mariei, sfârșitul nu i-ar fi fost atât de crud...

Micuța Maria s-a adaptat repede în casa bunicilor. Îndrăgea mult fântâna din fața casei, cu apa cea mai bună din sat. Fântână, care astăzi nu mai există. Au dispărut și bravi români, au pierit și fântânile... Ce straniu! Probabil acea apă de izvor s-a scurs nevăzut spre ei, spre a-i răcori...

Dar, venise momentul refugiului... Clădiri în flăcări, oameni uciși, „provincii răstignite”, sate și orașe făcute scrum, dărăpănate. „Populația înebunită de groaza prigoanei și a furiei de distrugere a hoardelor bolșevice”. Maria suită într-o căruță plină cu rudenii, pentru a pleca în necunoscut... „Oare de ce?” Unde mergem? Se întreba îngândurată Maria.

Nimeni nu mai știa nimic despre micuța fetiță orfană... Calistrat și cei rămași au crezut că Maria murise...

Multă hărmălaie! Unii își ascundeau în pământ bunurile. Alții, încărcau căruțele cu ce apucau... Bunicul rămăsese pe loc... Dorea să fie sigur că ai lui vor pleca în siguranță.

*

Pe prisă stând, l-am privit în tăcere pe cel din fața mea. Colțurile hărții României Mari îmi frigeau degetele. O durere mută s-a instalat nefiresc. Îmi era frig. Bătrânul mi-a adus o pătură. „Fată, lasă albumul, ai înghețat” — îmi șopti îngândurat.

„De ce nu mergi la casa învățătorului?” — mă întrebă privindu-mă pieziș...

Da, drumul spre lumină! Așa voi face! Trebuie să înțeleg misterul unui destin!

Bătrânul, m-a urmărit lung cu privirea... mă îndreptam spre casa aceea plină de flori. În față, o fântână țărănească. Oare nu era fântâna Mariei? Lângă fântână o troiță, o lumânare aprinsă... Mă ridic și citesc cu emoție: „Ridicată în cinstea românilor căzuți la datorie”. Cad în genunchi și mă rog. Pentru Calistrat, Arcadie, Nistor, pentru Domnicuța, pentru toți cei ce au pierit...

Mă inundă de undeva o fierbințeală. Cad... Nu mai simt nimic...

Deschid ochii. În fața mea două chipuri angelice. Un bărbat și o femeie. Femeia de o frumusețe nepământească, bărbatul, cu ochi luminoși în care puteam să citesc universul.

„Unde sunt?” — întreb șoptit.

Ajunsesem ACASĂ! Acasă la Maria!

Căruța cu destine

O fetiță plângea, chircită de frig, de foame. Se uita cu ochi curioși la cei mari ce înghesuiau ce apucau într-o căruță. Parcă frigul îi transformase lacrimile în stele. Privea sper cer, sperând, că mama, tata, îi vor întinde o mână, o vor ridica în brațe și o vor așeza într-un pat cald.

Mama, murise când începuse a gănguri, tatăl fusese luat de comuniști, găsindu-și sfârșitul în închisoare, schingiuit, batjocorit...

Începuse să plângă în hohote. Nu avea cine să o audă. Toți preocupați de a fugi, de a mai salva câte ceva din fața năvălitorilor. Era primăvara anului 1944. Fuga fusese singura salvare. Urcată în căruță, speriată, nu știa unde se vor opri.

Asculta înfrigurată ropotul cailor, ca bătutul de inimi a celor speriați de urgia ce o lăsaseră în urmă. Nu înțelegea mare lucru, încercând cu ochii închiși să găsească răspunsuri printre lacrimi.

O căruță cu destine frânte, fiecare enigmatică, tăioasă, neprevăzută. Un drum fără întoarcere, un drum spre necunoscut. Oare unde vor poposi? Care va fi casa lor? Vor avea vreodată o casă? Sau se vor întoarce la vatra lor?

Unchiul Vasile uneori o privea milos. Era îngrijorat și de copiii săi, zgribuliți în căruță, și de soața sa care urma să nască.

Au mers ore în șir. Mai mult noaptea, pentru a nu fi zăriți și trimiși în Siberia. Se trezise brusc. Cineva încerca să coboare, să curme drumul fără o direcție precisă. Erau undeva în Oltenia. Vocile șoptite nu ajungeau la ea. Mătușa sa, pe care se baza, coborâse din căruță, uitase de fetița orfană ce visa la un cămin cald.

„De ce să-i fie fetița povară? Ar lua-o cineva de nevastă cu un prunc după ea?” Spera ca viața să-i ofere o nouă șansă. Se oprise în Craiova...

Fetița, realizând ce se întâmplă, începu din nou să plângă... O voce rece a oprit-o din tânguială. Cu ochii închiși spunea *Îngerășul*, și așa, ascultând tropăitul cailor în noapte, adormi cu inima sângerând. Acum era singură, nu mai avea pe nimeni... Doar Cerul și îngerii ei păzitori...

S-a trezit undeva prin Munții Cernei, într-o pădure, unde ei, cei fugiți, puteau să se odihnească feriți, într-un sălaș...

Pe fetiță o trimiseseră să culeagă flori de câmp. Îi venise sorocul femeii însărcinate, mătușii Catrina.

Un scâncet de copil mic, un băiețel născut în pribegie. Rudele uitaseră pentru o clipă de pericol. O nouă viață, un nou început! Dumnezeu le dăduse un semn în acea pustietate.

Când li s-a dat vestea că-și pot continua drumul, au pornit-o din nou, în căruța lor cu „*destine*”.

Drumuri și drumuri... Zile, zile de drum, cu puțină mămăligă și brânză primită de la ciobani. Mariei nu-i era foame... Se întreba: „Încotro?” Oare drumul se va sfârși vreodată?

Sau toată viața va fi pe drum, într-o căruță a prigoanei?

Caii erau mai odihniți. Micuța Maria însă mai tristă. Toată atenția era concentrată spre micuțul Radu. Noaptea nu mai dormea. Privea fără să vadă nimic dincolo de cer. Număra stelele și încerca să-și regăsească părinții printr-un joc imaginar. Semnele cerului o bucurau.

Au oprit într-un sat cărășan, la casa unui preot, unde primiseră adăpost și cele trebuincioase călătorilor înfomețați.

După câteva zile, căruța cu refugiați plecase mai departe. Pe fetița o lăsaseră fată în casă la acea femeie omenoasă. De ce rudele să-și mai asume și responsabilitatea creșterii unui copil? Erau mulți, nu știau nici ei ce-i va aștepta la capătul drumului. Fetița, cu ochii înlăcrimați privea în gol. Doar ea și îngerul său păzitor cunoștea durerea singurătății.

Își imagina că părinții, de undeva de sus, îi ștergeau lacrimile...

Rugăciunile fetiței au ajutat-o ca viața să-i ofere un cămin adevărat. Soție, mamă, a știut ca durerea să și-o transforme într-o bucurie a renașterii.

Trecuseră 20 de ani. Într-o zi poștașul lăsase în cutie o scrisoare venită din „Bănie”. Mătușa din Craiova revenise. Cu emoție firească, fetița de-altădată, acum femeie, se urcase în tren pentru a-și revedea rudenia. Fără resentimente, cu bucurie și emoție. Pentru cea care dorea să-și refacă viața, drumul i-a fost destul de îngreunat. O situație precară, un soț dificil, fără copii.

În gară s-au recunoscut după un buchet de flori, *flori culese de Maria*, din grădina ei. Timpul le schimbuse...

Întâlnirea celor două s-a dovedit durabilă în timp. Nepoata și-a sprijinit mătușa, încercând să mai recupereze din timpul care ar fi trebuit să fie al afecțiunii.

*

Anii, anii... Trecerea lor a marcat multe...

Un telefon alarmant. Mătușa intrase într-un fel de comă. Urcăți în mașină, una din fiice împreună cu soțul său, au hotărât să facă ceea ce este creștinește pentru cineva care urma să se stingă...

S-au oprit la Mănăstirea Lainici, un loc binecuvântat. La intrare un chip angelic le-a surâs. Un puști de 10 ani, ce nu spunea nimic ci doar implora din priviri cu sfială și tristețe. S-au privit zâmbind, enigmatic.

Acolo, în fața icoanelor, a fost implorat Cel de Sus cu lacrimi și rugăciuni fierbinți, pentru sănătatea familiei, pentru Binele Neamului Românesc. Fiecare lacrimă a fost un strigăt, al nădejzii, al credinței în puterea Cerului.

La ieșire au fost întâmpinați de același chip șagalnic. Femeia se apropiase de copil. Inocența lui era dezarmantă. Fiind întrebat ce face în fața mănăstirii, copilul șoptind a mărturisit că are nevoie de bani pentru medicamentele mamei sale bolnave de inimă... Nu ceruse nimic... Era rușinat, copleșit. Când i s-a întins o bancnotă, speriat, nu știa ce să facă. Privea senin, știa că putea merge acasă pentru a-și salva mama.

Pe cei doi soți i-a urmărit mult chipul aceluia băiat.

Deși iarnă, polei, ceață, drumul călătorilor parcă era curățat de îngeri nevăzuți.

Ajunseseră la Craiova. Intrând în camera „muribundeii”, cei doi au găsit un corp inert... Fusese și preotul pentru spovedanie, lumânările erau pregătite... Medicul de familie plecat în concediu... Da, s-a hotărât plecarea imediată spre orașul lor. Pregătiseră un pat în spatele mașinii, și mare le-a fost mirarea când primele semne de viață au revenit.

Acum mătușa și nepoata sunt din nou împreună. Nepoata fiind hărăzită să o vegheze atâta timp câte zile îi va da Dumnezeu.

O poveste de viață adevărată. Niciodată egoismul nu ne poate lăsa indiferenți! Există legi nescrise care dacă sunt neglijate în viață, faptele te urmăresc!

Puterea rugăciunii este extraordinară! Clipă de clipă, lângă Dumnezeu, cu Dumnezeu, avem parte de miracole. Este suficient să crezi pentru a le putea vedea.

Motto:

„De uitat, nu putem chiar dacă am vrea! Uitarea sau memoria nu stau în puterea voinței noastre. Acestea sunt însușiri ale intelectului românesc care lucrează independent de noi, încât a spune că uităm, putem spune teoretic, dar în fond, nu uităm. Dar a te răzbuna pe răul din trecut, aceasta deja depinde de voința noastră”.

Antonie Plămădeală

Chemări tainice

Sucevița! Un loc mirific care atrage și vrăjește. Locul unde glasul străbun mă cheamă. *O chemare tainică...*

Aproape de Sfânta Mănăstire Sucevița, pe o stradă lăturalnică, avea casa bunica mea Trandafira, mama tatei. Am văzut-o o singură dată... A fost una dintre puținele mele zile fericite din copilărie.

Era iarnă! Iarna superbă a copilăriei mele, când am simțit căldura bunicii.

Am invidiat întotdeauna copii care au avut parte de bunici. Neavându-i, îi căutam. Îi caut și acum prin documente vechi, refăcându-le drumul umbrit de tulburătoarele vremuri, sau în apropierea Sfinților Părinți...

Trandafira născută într-o familie de buni gospodari, cu mulți frați, c-un simț al umorului dezarmant, și-a trăit copilăria pe valea Suceviței.

Frații, buni vânători, unii dintre ei răspunzând de pădurile din zonă, fetele șugubețe, chiar mergeau împreună la pescuit de păstrăv. Una dintre surori, Eugenia, era cea mai pricepută în a prinde peștele cu mâna. Varvara era mereu veselă, și mă aștepta cu ulcioare cu chișleac.

La vremea măritişului, doar Trandafira, bunica, a decis să meargă după soțul ei, Gavrilă, în Banila pe Siret. România era întreagă. Nu existau ghimpii otrăvitori de suflete...

Bunica iubea stupăritul, și cred că făcea mierea cea mai bună din lume. Niciodată nu a avut ocazia să ne dea să degustăm din bunătatea dacică... Nu întâmplător vestigiile istorice au fost descoperite în Bucovina.

Aveau o gospodărie frumoasă, nelipsindu-le nimic înainte de a începe urgia neamului.

Din cauza opresiunilor s-au hotărât să se refugieze în *Țara Mamă*. Nu puteau accepta străinul în bătaură.

Energică, și-a luat băiatul cel mic, pe Ioan, tatăl meu, hotărâtă să ocolească răul.

Era haos. Nimeni nu știa ce are de făcut. Aproape de graniță, Trandafira aflase că băiatul cel mare, rămas să lupte pentru păstrarea identității, a fost împușcat. Nu și-a continuat drumul. Știa că trebuie să se întoarcă în sat să-și îngroape creștinește feciorul, pe Vasile. Nu a mai putut reveni în țară... Nici nu știu dacă are o cruce la căpătâi...

Ioan, cu mare greutate a ajuns la Voivodeasa. Era foamete în Moldova. Stând mai mult ascuns prin păduri, avea grijă de rudele sale, de a-i aproviziona cu hrană și lemne. Toți frații Trandafirei rămăseseră în sat.

S-a simțit hăituit... A plecat ... s-a lăsat în voia lui Dumnezeu. Așa a ajuns în acel sat cărășan unde a cunoscut-o pe mama.

Întâlnirea lor, o binecuvântare cerească.

Niciodată nu a dorit să ne povestească urgia prin care a trecut.

Tăcut, aștepta poștașul, să-i aducă vești despre mama sa, care nu a mai putut pleca din spațiul ocupat.

Trandafira, bunica, o singură dată a putut veni în țară. Am asistat încremenită la acea întâlnire dintre mamă și fiu. Tatăl venise acasă dimineața după tura de noapte. Nu știa nimic. După zeci de ani și-a putut îmbrățișa mama.

Bunica era frumoasă! Cea mai frumoasă! Avea un păr lung, și-n cosițe erau ascunse ceasuri pentru noi. „Vămuirea” era grea așa ca vremurile... Fiecare ceas un pas în timp, o secundă, o clipă, o veșnicie... Acele ceasuri să fi reprezentat anii de suferință ai moșilor mei? Ticăitul lor singuratic să fi fost bocet? Tic-tac... tic-tac... o secundă, un minut, ore, decenii, măsurate în acel ticăit dureros...

Îmi adusesse bunica și o păpușă, mare, blondă, cu părul împletit. Era cea mai frumoasă păpușă pe care o primi- sem vreodată...

Venise miliția acasă pentru a verifica dacă bunica se afla la noi, cât va sta și ce are de gând... O metodă obișnuită de a intimida. La început nu știam de ce se procedează așa... Mai târziu am înțeles însă...

Când bunica a plecat din viața aceasta spre alta, poate mult mai dreaptă, tata nu a putut merge să o conducă pe ultimul drum... Atunci mi-am văzut pentru prima dată tata înlăcrimat... Își plângea părinții...

La poalele Ceahlăului...

În drumul nostru pe Valea Bistricioarei, parcurgeam cu privirea verdele crud al vegetației. Seceta parcă nu se abătuse prin această vale, plină de flori și liniște.

Ne-am abătut din drum pentru a vedea Biserica de lemn „Sfinții Voievozi” din Bistricioara, la intrarea în comuna Ceahlău, construită de enoriași în jurul anului 1775. Monumentul de la Bistricioara este inedit prin construcție și frescă. Însoțiți de parohul bisericii, preotul Ioan Irina, am putut vedea și interiorul bisericii. Icoane vechi, pronaosul cu un plafon drept, altarul sub două bolți unghiulare și bolta naosului ca un „trunchi de con sprijinit pe nervuri de lemn dispuse radial”.

Ne-a atras atenția pictura de pe peretele nordic, executată în stil popular, de un necunoscut, pe o pânză lipită de zidurile lăcașului. O viziune sugestivă și interesantă privind trei momente biblice care alcătuiesc „Lumea de Apoi: Sânul lui Avraam, Raiul și Iadul”. O imagine impresionantă prin expresivitate și dinamism.

La ieșirea din biserică, am auzit zgomote. Era o zi de vineri și sătencele începuseră pregătirea pentru masa obișnuită de duminică. Preotul Ioan Irina, știe să aibă grijă de nevoiașii din parohie.

Emana atâta bunătate și înțelegere! Mereu aproape de oameni, mereu alături de copii. L-am privit cu respect pentru tot ceea ce face în satul de la poalele Ceahlăului. Am zărit în ochii trecătorilor, bucuria de a-l zări printre ei. Un bun exemplu pentru mulți...

„Bunicel este preotul nost’ “ ne spunea o țărancă. „Are grijă de noi, Dumnezeu să-i dea sănătate!”

Aceeași urare, i-am făcut și noi la despărțire. Rar poți întâlni oameni care pot să-ți lumineze viața chiar în nevoi...

Petru Ciobanu, un ambasador bucovinean

Pentru mine, Petru Ciobanu este plecat într-o călătorie ceva mai lungă. Nu a dat un termen când se va înapoia. Știu doar, că a plecat cu soția sa, Felicia. O așteptare lungă, o așteptare de-o viață, pentru a fi din nou împreună în lumea veșniciei.

Este foarte greu să vorbești despre un „ambasador bucovinean”, despre omul ce a știut să treacă peste toate vremurile tulburi, dar să nu-și uite satul, locul sfințit de strămoși.

Încerc să-mi imaginez clipa când ne-am cunoscut. Nu aș putea să fiu exactă, parcă ne-am cunoscut dintotdeauna. Așa ca alți „risipiți prin lume”, în 1990, împreună cu mama ne-am căutat „vatra”.

Deznădejdea, durerea, lacrima, dorul le-am regăsit în Cupca, în satul de unde plecase și Petru Ciobanu. Am revenit acasă îndurerați pentru cei pe care nu i-am regăsit, bucuroși că pasul a alunecat pe urme străbune...

Pe unii dintre noi, regăsirea ne-a întărit în credința că acea zi mare va veni, pe alții însă, plânsul inimii plâpânde în fața adevărului și a osânditorilor, i-a rănit...

O primă scrisoare, un drum la Brașov. O înțelegere tacită din priviri. O modestie și o noblețe sufletească, specifică fiilor locului binecuvântat. Un om obișnuit, dar pătruns de acel har primit prin codrii seculari ai lui Ștefan cel Mare. Își păstrase acel spirit de năzdrăvan din poveștile lui Creangă. Familia sa, unită și frumoasă, era mândria dumnealui.

Ușa casei, mereu deschisă pentru toți cei care îi treceau pragul. Dorința de a scrie monografia satului Cupca, l-au transformat într-un drumeț. Când la Deva, când la Timișoara, Suceava sau oriunde auzea că mai trăiește un „pui de cupcean”.

Da, Petre Ciobanu și-a împlinit visul! Dar a plecat trist, o povară pe care i-am simțit-o și doar unul dintre fii o cunoaște. Dar, de-acolo de unde este, își veghează fiii și nepoții.

Este convins că nu-l va dezamăgi nimeni, și sfaturile date la vreme, vor da rod. Pentru Dan, pentru Mihai, tata nu mai este. Oare stă mult la Cupca? Când se va întoarce? Sau s-a oprit la Câmpulung Moldovenesc...

Doar codrii foșnesc și cucul cântă singuratic. Răspunsuri ascunse în freamăte și bobițe de rouă.

Întotdeauna trebuie „să plece cineva” pentru a-i fi onorată munca?

Petre Ciobanu s-a născut la 8 iunie 1921 într-o familie de țărani săraci din Cupca, părinții săi numindu-se Lazăr și Floarea.

Școala primară (5 clase) a făcut-o în perioada 1928–1933 în comuna natală. Fiind un elev bun la carte, a fost îndrumat de către directorul școlii Orest Ungureanu și de către

dirigintele Ioan Roșca să urmeze liceul. În toamna anului 1933 a fost admis la liceul „Regele Ferdinand I” din Storojineț unde a urmat șapte clase până în iunie 1940. În acest timp a fost premiant la învățătură și bursier. În 29 iunie 1940 s-a refugiat în România împreună cu directorul școlar Orest Ungureanu. Clasa a 8-a a făcut-o în anul școlar 1940/1941 la liceul militar „D. A. Sturdza” din Craiova unde a susținut și bacalaureatul.

Între anii 1941 și 1942 a fost învățător suplinitor la școala primară din Suceveni. În toamna anului 1942 a reușit la examenul de admitere la școala Politehnică din București. În august 1944 ia parte la luptele din Transilvania împotriva trupelor germane. Pe acest motiv a fost declarat veteran de război. În 1945 se căsătorește cu Felicia, fiica directorului Orest Ungureanu. Din păcate aceasta a decedat în 1967 la vârsta de 40 de ani, după o lungă și grea suferință.

Se angajează în august 1947 la Societatea „Domeniile Bucovinei” din Câmpulung Moldovenesc ca inginer proiectant amenajist, participând la amenajarea a patru ocoale silvice. Între anii 1948–1952 lucrează în producție, ca inginer ajutor și șef de ocol la ocoalele silvice Pojorâta și Câmpulung Moldovenesc.

Între 1950 și 1957 lucrează în învățământul superior ca șef de lucrări și asistent la Institutul de silvicultură din Câmpulung Moldovenesc și Institutul forestier din Brașov.

În 1957 revine în producție ca șef de serviciu la Direcțiile silvice Câmpulung Moldovenesc și Suceava unde funcționează până în primăvara anului 1960 când se transferă la Centrul școlar Forestier din Câmpulung Moldovenesc. Între anii 1960 și 1971 funcționează ca profesor de silvicultură la profilele pădurari, maiștri, elevi de liceu și școală tehnică postliceală. În același timp, deține și funcții de conducere — director de studii și director la liceul industrial forestier. În 1971 se transferă la filiala din Brașov a Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice unde își desfășoară activitatea până la pensionare. În acest timp, a efectuat mai multe cercetări științifice de specialitate, numărul comunicărilor științifice și al articolelor publicate în presa de specialitate ridicându-se la 85.

După pensionare, a scris — împreună cu consătenii Reveca Prelipcean (născută Dușceac) și Vasile Slănonă — monografia satului Cupca.

În decursul timpului, a desfășurat și o bogată activitate extraprofesională ca lector la învățământul politic cu cadrele didactice, conducător de cerc de elevi, președinte al filialei Câmpulung Moldovenesc al Societății de Științe Naturale și Geografice. Între anii 1990 și 1998 a fost președintele filialei „Iancu Flondor” din Brașov a „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina”. În 1998 a fost ales vicepreședinte în consiliul de conducere al aceleiași societăți.

Rămas văduv, a preferat ca alături de socrii (Ana și Orest Ungureanu) să-și dedice întreaga viață fiilor Mihai și Dan și nu s-a recăsătorit.

După modelul părinților, cei doi fii, au familii îngherate, iar „Bunicuțu” s-a bucurat de dragostea nepoților Mihăiță și Găbiță, Victoraș și Felicia, de respectul nurorilor, pentru care a constituit și va rămâne un exemplu.

Familia a rămas tot timpul puternică și unită.

Cumnatele Lala și Geta, cumnații Iță și Odu alături de nepoții Sorin, Orest, Corina și Nelu și familiile lor au fost marea familie a „bunicuțului” Petre. Familia „mare” și societatea „Iancu Flondor” au fost cele două mari repere cărora le-a dăruit energia și spiritul enciclopedic până la moarte.

În 26 iulie, 2006, o stea s-a desprins din Țara Bârsei, luând drumul luminat de copacii vorbitori, spre vatra sa din dulcea Bucovină. Dumnezeu să-l odihnească alături de ai săi, cei plecați cu ani în urmă, tot în verdele veșniciei.

Un preot de țară, cu inimă de vers

Ploaia începuse să cadă tropăind melancolic, în drum spre Caraș — către satul idilic de la Dunăre și nu mai aveam decât un gând, s-ajung în sfârșit, să-i mai aduc omului Megheleș — acea „bucată de pace” ce mi-o înmânase părintele Făgețeanu, cu zile în urmă, „stropul de lumină și dragoste Dumnezeiască”. În săptămâna ce trecuse, un prieten aproape de sfârșit, preotul poet Ioan Megheleș, suferind de o boală necruțătoare, ieșit din spital, a urcat în pripă în mașină și a pornit către casă, fără vlagă și fără speranțe mai bine. L-am urmărit o vreme cu privirea în zare, însoțindu-l cu toate gândurile bune.

Eram acum la rândul meu în drum spre Gornea, să-l mai văd o dată, acasă la el, în satul lui cărășan, pe malul stâng al Dunării, dar mai ales pentru a-i putea duce vestea bună, apariția unui volum de versuri.

De fapt, îmi dorisem pentru el cu mult mai mult. I-aș fi dat mai înainte de toate o sănătate sigură. Mi-am dorit ca ziua „Schimbării la față”, prin rugăciunea mea către Duhul Sfânt, să-i aducă preotului puțină alinare și să-l mai putem vedea, încă o dată zâmbind fericit. Cufundată în gânduri, privind fără țel din mersul agitat al mașinii, în dreapta Dunărea răscolită și tulbure, ce părea prinsă parcă între două culmi de piatră, nu mi dorisem mai mult decât ca într-o clipită să treacă orele lungi de drum și să ajung în sfârșit în sat, să-l văd cum își va fi privit cu bucurie lucrarea poetică publicată, ce pornise din sufletu-i candid, de om blajin și iubitor de neam.

Mi-l inchipuiam aieva, ținând în mână primul său volum de poeme, sperând la rândul meu la însănătoșirea miraculoasă a trupului său obosit. Ajunsesem cândva și la destinație. La întarea în sat, ne-a întâmpinat o mănăstire cochetă, în stilul lăcașurilor cărășene. Mănăstirea Izvorul Tămăduirii se pregătea de priveghere pentru marea sărbătoare, „Schimbarea la față”. Trăiam o stare de spirit fertilă, de poet simțitor ce-și văzuse deja visul înaripat, cu slove cetite și împlinitoare și analiza poemelor sale simple, dar pătrunzătoare, sigure și definite, asemeni faptelor bune ale Îngerului Păzitor ce însoțește întotdeauna fără rezerve.

Îl găsisem iată, mai bine decât aș fi putut spera. Bucuria revederii, în ciuda ploii abundente, m-a răscolit ca de obicei. Am discutat ca întotdeauna, despre Domnul și cultura neamului, despre înalții și înțelepții părinți, despre propăvăduitorii Duhului Sfânt al românilor și despre sufletul poporului acesta bun, ce-l iubim. L-am pomenit și pe cucernicul Adrian Făgețeanu, ce-l văzusem de curând. Și cum Domnul în fiecare clipă întrupează câte-o minune — Ion Megheleș, preotul dar și omul suferind, sfârșit de boală mi-a confirmat spontan, emoționat de dorința firească de a merge să officieze Sfânta Liturghie, la biserica din sat.

Era fericit de vizită și l-am privit o secundă cu încântare, ca pe un Sfânt ce se împlinise într-un târziu și care știa de puterea lucrului său bine făcut, ce-l lăsase cu generozitate în urmă. Mă agățasem cumva indefinit, de un gând ce i-l ascunsesem cu emoția cuvenită — de surpriza aceasta binemeritată ce o plănuisem împreună cu părintele paroh Alexandru Moldovan, căci îi pregătisem lui Ioan Megheleș ceva tainic și

îmbucurător pentru acea zi de „Schimbarea la față” — un moment festiv, încărcat de emoție.

Dimineața însă, încă mă temeam de reușita ideii, neștiind cum va suporta momentul. Tresărise însă acum ușor, simțind „ceva“, cu un suspin deloc alarmant ce trecea peste durerile zilei, simțindu-se, cum ne spunea, ca un nou născut. Ne-a demonstrat acest lucru câteva minute mai târziu, la Sfânta Liturghie, îmbrăcat în straiile sale preoțești, cu timbrul odihnitor și răsunător al vocii sale calde, uluindu-ne pe toți. Biserica era ca de obicei plină, iar enoriașii, sătenii aceia simpli și buni, ascultându-l, au început să plângă.

Se făcuse apoi dintr-o dată liniște în fața altarului, o liniște pătrunzătoare ce o înțelegeam, dătătoare de pace cerească, ce venea din alte sfere. Venise momentul sublim, în care preotul paroh i-a prezentat Părintelui Megheleş cartea sa ce tocmai apăruse la Timișoara: *Iubire îngerească* (Poeme de Ion Megheleş).

Tăcut și vizibil surprins, înlăcrimat, cu buze tremurânde, părintele poet Ioan Megheleş, s-a sprijinit slăbit de umărul meu, apoi s-a șezat domol în spatele Altarului, cu recunoștință în priviri. Un plâns dureros venea de undeva din spate, era mama poetului. Nu m-am întors să o privesc, căci o știam și îi simțeam sufletu-i de mamă, cu acel sentiment de ocrotire chiar în neputință, ce-l cunosc atât de bine la rândul meu.

Am mai spus apoi doar câteva cuvinte.

Sunt onorată și azi, împlinită fiind de acea emoție rară, profundă și de binele ce se întrupase prin oameni, pentru oameni. Mesajul acela scurt, mi-a adus pe buze vorbele Marilor Părinți. Ne-am rugat pentru el și sufletul său. Căci pentru mine, ca și la mulți alții, lacrima de fericire este o rugăciune perpetuă și o mulțumire ca o rugăciune fierbinte, spusă la capăt de lumânare către Maica Domnului – Preacurata, ca o purificare în sacru.

Domnia sa însă a fost puternic. Fără tremur în voce și senin ca în zilele sale cu sănătate, plin de lumina dumnezeiască ce-l întârea, ne-a binecuvântat pe toți.

Dumnezeu, în zi de praznic împărătesc făcuse o minune mai mult — pentru omul bun, poetul, preotul Ioan Megheleş. Dumnezeu să-l aibă în pază!

Iar o parte din sufletul meu a rămas — de zile, la Dunăre.

II. ROMÂNIA TAINICĂ

Argument

Am încercat să concep un „jurnal de vacanță”, într-o „România tainică”, care mi-a creat în drumul meu spre înalțuri, multe revelații.

Am rămas uimită de frumusețea „locului”, de tainele fiecărui „colț de rai” al Țării mele. Cu sufletul fremătând de credința că avem cea mai frumoasă țară din lume, așa cum a fost ea binecuvântată, mi-a fost întărită.

Portul sătenilor de la țară, „poalele”, „catrânța”, „ciupagul”, baticul în ținuturi cărășene, în zi de sărbătoare, drumul lor spre biserică așa cum îl știam în copilărie. O altă imagine a satului românesc, unde obiceiurile străbune nu s-au pierdut. Aceeași sfială, aceeași căldură, aceeași alură a omului ce „bătut de vremuri” a știut să-și păstreze datina și sufletul său de OM al pământului.

Țăranul român sau „fermierul român” nu-și va trăda niciodată crezul, va ști mereu să respecte „locul” însemnat.

Aceeași candoare în Ardeal. Un bun simț pe care nu-l găsești la oraș. Zâmbete, gesturi simple dar convingătoare.

Pașii ne-au îndreptat în județul Sălaj, pe malurile Agrijului spre biserica de lemn din satul Romița. Construită la 1733, biserica de lemn fiind considerată operă de artă, un adevărat monument istoric. Locașul, cu hramul „Sfântul Nicolae”, are o clopotniță scurtă, cu deschideri semicirculare și coif.

S-au păstrat cărți vechi românești din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, tipărite la București, Blaj și Sibiu. La Romița s-a descoperit un tezaur medieval compus din 24 monede (taleri) din argint, tezaur care se află în colecțiile Muzeului Județean de Istorie și Artă din Zalău.

În apropiere, la Românași, pe promontoriul numit „Cetate” ce domină valea, se găsesc urmele castrului roman și a așezării sale civile „Largiana”.

Prezența dacilor „...cei mai viteji dintre traci”, cum îi numea Herodot, este atestată pretutindeni în cuprinsul Sălajului.

Preotul paroh, Moldovan Florin, ne-a povestit legenda locului. Se spune că pe vremea când sătenii doreau să-și construiască o biserică, au depozitat materialul lemnos într-un anumit loc. Dimineața, constatau cu surprindere că lemnele erau așezate în alt loc, pe locul actualei biserici. În urma minunii repetate, au hotărât să-și clădească biserica în locul arătat de puterea divinității.

Piatra din interiorul Sfântului altar, de la bază, poartă inscripții romane. Am putut vedea un „odor” bisericesc foarte vechi. „Ștergarele” țărănești împodobesc sfintele icoane. Lemnul vechi și sculptat parcă ne-ar spune multe. O oază de pace sufletească în acea micuță biserică tainică.

Deși este în construcție o nouă biserică, preotul oficiază cu mare drag Sfintele Liturghii în biserica veche, ce are taina sa.

Acum, dorește să ridice în mijlocul satului o cruce în amintirea preotului Gheorghe Calciu Dumitreasa.

Ne-am despărțit cu regret de acel loc, cu speranța însă că vom reveni.

Identitate și valoare

Parcă nu aş mai vrea să tac. Nu aş dori să rămân doar un biet spectator într-un teatru românesc, în care actorii și regizorii caută gâlceava zilei de mâine.

Poate suntem puțini, poate nici nu știu alții ce mulți suntem, noi spectatorii nedefiniți într-un univers tainic al țărâmului dacic.

Am decis să ies pentru o clipă din carapacea mea fragilă, bătută de valurile vremii, și a spune răspicat: îmi doresc o Românie frumoasă și curată!

Nimic nou pentru o fiică de bucovineni născuți în România, deși certificatele mângălite de ițele istoriei indicau locul de naștere U.R.S.S. Poate ar trebui să mă tem de cei care, încă suspicioși, intră în miezul fiecărui cuvânt fără a pricepe însă sensul.

Am învățat să gândesc ca un om liber, să mă mișc liber într-o societate în care libertatea a fost de cele mai multe ori prost înțeleasă.

Gândind liber, mișcându-ne liberi, în numele Celui care ne-a creat, nu avem de ce să ne temem decât de proprile noastre neputințe.

Noi, românii, am păstrat ceva sfios în ființa noastră. Ne obișnuim repede cu fiecare „schimbare de climă”, deși, uneori, poate fi păguboasă. Oare avem dreptul la opinie acum? Din punctul meu de vedere, da, din al altora tot ceea ce este „bine clădit”, irită. De ce? Pentru că încă se mai crede în naivitatea celui ce-și iubește neamul. Este mult mai simplu să „pălmuești” decât să mângâi, în special când istoria ți-a dat de furcă la orele de clasă.

De ce este nevoie mereu să plătim polițe? Oare un blestem străbun? Ce s-a câștigat prin *Raportul Tismăneanu*, raport plin de erori și subiectivism? O divizare a celor din lumea intelectuală? Vom învăța vreodată să identificăm valorile? Mereu să așteptăm timpul să cearnă bobul de neghină?

Da, adevărul poate fi deranjant pentru mulți.

Navigând prin pagini de istorie, am constatat cu stupoare cum embleme românești sunt terfelite fără nici un suport real. Nici veșnicia nu-i scapă pe unii de injurii și neștiință...

M-aș bucura dacă s-ar face o disociere între „preoți” și „popi”, așa cum de multe ori a explicat părintele Adrian Făgețeanu. Despre mișcarea „Rugul aprins”, se cunosc puține și nici nu se dorește restabilirea adevărului. În biserici și mănăstiri s-a dus o luptă adevărată împotriva comunismului. Mulți au făcut confuzii și nu au înțeles sensul acestei

mişcări religioase. Pornind de la ultimul Mitropolit al Bucovinei și până la cei care mai sunt în viață, drumul adevărului a rămas încă luminat de flacăra „rugului aprins”.

Dar oare la noi chiar a fost comunism? Care dintre marxiști ne avertiza să ne ferim de „burghezia proletară”? Întrebări la care se pot da răspunsuri fără patos și fără încrâncenări. La noi întotdeauna a fost „altfel”, mereu împotriva curentului. Nici tu socialism, nici tu comunism, nici tu democrație adevărată. Fiecare face ce vrea și cum vrea. Am rămas tot bățoși și la prima atenționare, o luăm la goană de frica seismului străin. Doar hazardul, ne ajută, cum afirma Dobrogeanu Gherea, și pentru cei care au credința, în Cel de sus.

Și se mai găsește un „neica nimeni” citând un mare înțelept, să ne dea lecții de morală, de etică. Halal țară ce nu-și respectă valorile!

Cu toate frământările mele cred în unitatea neamului românesc. Așa cum afirma în 1936 unchiul meu Vasile Plăvan, „istoria se repetă”, voi putea în curând să merg să caut locurile de veci ale străbunilor...

Epistolă

Mi s-au cerut o fotografie și un scurt reportaj pentru revista „Epoca”. Fotografia este făcută azi. Am dorit să vedeți steluțe în ochii mei, așa cum am zărit eu pe lac, în jocul peștilor. Chiar dacă am făcut mai multe, licărul din ochi a rămas. Licărul primit sus pe munte.

„Reportajul” este o scrisoare: una este „revista”, altceva *omul* și *locul*. Și pentru că prețuiesc *omul*, cel ce prin strădanie „grădinărește”, am să vă plimb puțin prin ținuturi cărășene.

Nimic mai plăcut decât natura, în toată splendoarea ei. Sâmbăta, ne-am oprit la 5 km de Reșița, unde ne-a atras atenția o mănăstire plină de farmec. Urcând, am fost întâmpinați de paroh, care ne-a dat explicațiile necesare. Preotul, de dragul „dealului bănățean”, a reușit să plece de la oraș, și cumpărând teren și-a construit lăcașul, pe care l-a denumit Sf. Ilie. Sfințirea nu a fost posibilă pe vremea P.S. Streza ci a găsit sprijin la cel care l-a urmat. Are de gând să facă și un așezământ pentru bătrâni.

Iată cum, încetul cu încetul, încep să gândească tot mai mulți preoți, ce ar fi mai potrivit să facă în favoarea năpăstuiților sorții.

Am urcat spre Văliug. Natura, așa cum a fost ea creată, ne-a dat sentimentul că am ajuns în alt loc. Copacii șopteau, ciripitul păsărelor — un tril de întrebări și bucurie. O liniște desăvârșită. Doar noi, pădurea, cerul și viețuitoarele ce ne urau bun venit. Nu am oprit ci am încercat să ajungem pe Semenice, la cota unde iarna schiorii se înghesuie pe pârtii. Ne-am simțit aproape de cer, mai aproape de Dumnezeu, așa cum îmi place uneori să mă răsfaț.

Din nou natura m-a surprins prin brazi și ici-colo câte o pată de zăpadă. Dar, dezamagirea a venit din altă parte, din ceea ce putea să facă omul în acele locuri...

Localuri șubrede, clădiri cu un aspect sinistru. Delăsare și tăcere. Probabil, iarna, prin voia Celui de sus, toată mizeria acoperită de puritate ascunde turiștilor starea pârtiei și acoperișurile cenușii. Doar micuța biserică Sf. Ilie părea că strălucește în acel peisaj.

Îi strigam soțului: *Uite, am ajuns aproape de cer!* Dacă întindeam mâna poate atingeam norii... Nu știu cum nu am încercat...

Am coborât, nu aveam unde să poposim. Ne-am întors spre Văliug și spre Crivaia.

Ne-am oprit la „Rândunica”, unde am și înnoptat. Nu întâmplător cred că i se spune așa. Am fost întâmpinați de ciripit și dimineața au fost ceasul nostru deșteptător.

Da, mai avem multe de învățat despre turism. O diferență mare între pensiunile din Ardeal, Moldova și cele din Caraș.

Cu regret am constatat lipsa de a valorifica locul, de a ne alinia cu cei din lumea civilizată. Dimineața am coborât către lac. O splendoare. Ne-am lăsat în voia apei urmărind verdele, viața, soarele și tot ce a putut să pună Dumnezeu în acele locuri.

Prin apă se vedeau dansând peștii. În ea erau oglindite cerul, pădurea și soarele.

Am făcut multe fotografii. Am avut impresia că nu sunt în Caraș, ci undeva în nord, văzînd atîția fagi.

Da, avem „locuri” minunate, indiferent unde mergem. Dar de ce nu știm să profităm de bogăția ce ni s-a dat? Poate este mai bine ca vegetația să fie lăsată să-și urmeze cursul, dar clădirile din altă perioadă uneori strică mirajul peisajului fiind lăsate de izbeliște.

Oare ce așteptăm? Așa cum ne spunea astăzi un domn profesor, să vină alții de afară să ne învețe cum să punem în valoare frumusețea locului?

Din curiozitate ne-am oprit și în „stațiunea Secu”. Pădurea zâmbitoare, dar în rest — oameni ce au fugit din arșița orașului spre răcoare. Focuri de tabără, frigărui, nimic organizat, vechea poiană care avea scenă, carusele și altele: distruse. Manelele mi-au zgâriat urechea. Un fel de 1 Mai de altădată. Urcând până unde ne-a dus drumul, am descoperit un complex cochet, în stil rustic.

Doar la întoarcere am fost curioasă să văd cum arată lacul. Dezolant pentru cei care doreau să se îmbăieze și să facă o baie de soare pe plajă.

Ne-am întors cu sentimentul că a meritat să ne înfruptăm cu aer proaspăt, liniște și concert de păsări, chiar dacă m-a revoltat neputința „cărășanului” de a face o „Poiană Bănățeană” din aceste locuri minunate.

Născută în Caraș, nu pot decât să am sentimentele mele legate de județ. Păcat că se așteaptă mereu, pentru a rezolva ceva ce am putea face singuri.

2007

*„Dacă fiecare din noi va face tot ceea ce
poate în binele Bisericii, patriei și omenirii,
nu va pieri cetatea noastră”*

(Mitropolit Veniamin Costache)

Cu țara în suflet

Zilele trecute am ascultat, la un post de radio, părerile unor români despre motivația și dorința lor de a pleca din țară.

Am fost bulversată de răspunsurile românilor, de dorința lor, în număr cât mai mare, de a pleca pe meleaguri străine, pentru a trăi mai bine, pentru a se realiza.

Moderatorul, insistând cu întrebările, nu a reușit să-i determine să răspundă clar ce și-ar lua cu ei, „ca amintire”, de „neam” și de „loc”. Oare să ne fie rușine să spunem răspicat că suntem iubitori și legați de glie? Sunt eu prea conservatoare și nu înțeleg fenomenul globalizării? Personal, m-aș simți ca un copac smuls de pe plaiul meu mioritic, care ar muri pe alte tărâmurii, neavând seva și rădăcinile de ani.

Nu înțeleg generația, care prin libertate, a renunțat la sentimental național. Este perimat să afirmi că-ți iubești țara cu bune și rele? Poți să fi indiferent la frumusețile „Tainicei României”? Câți dintre cei plecați sau care doresc să plece cunosc munții, apele noastre, izvoarele și ciripitul păsărelelor din lunci? Ce fac ei pentru a îndrepta răul sau pentru conservarea valorilor tradiționale? Puterea unei nații stă în fiecare individ. De noi depinde dacă vrem să schimbăm ceva. Ne este necesară „iubirea cea mare”!

Avem nevoie de o curățenie interioară, de a judeca demn, în frică de Dumnezeu ce am făcut, ce trebuie schimbat, ce putem face pentru „a grădini” la noi „acasă”, pentru a ne întări cetatea zilei de mâine.

Avem poate o responsabilitate. Să trezim conștiințe, să insuflăm, așa cum s-a făcut din veacuri, dragostea de țară.

Da, îmi iubesc țara! Un sentiment înălțător! Îmi iubesc neamul! Îmi sunt dragi munții, apele, pădurile și oamenii. Avem o țară minunată și refuzăm să o vedem dincolo de aparențe. Dumnezeu este Român. Așa îl simt. Dumnezeu ne va ține de mână, așa cum a făcut-o de ani. Nu ne va lăsa să ne risipim istoria, tradiția, credința noastră ortodoxă.

Încă avem sfinți părinți care lucrează pentru Biserica adevărată.

Dragostea Părintelui Iustin Pârvu se exercită la nivelul unei țări întregi și chiar dincolo de hotare.

Iată un fragment din *Dragoste prin fapte, patriotism fără lozinci*:

„Dumnezeu a dăruit țării, pe vremea persecuției comuniste, părinți spirituali și duhovnicii cei mai mari din istoria Bisericii noastre. Aceștia au menținut credința în inimile românilor prin cuvântul lor tare. Atunci când ierarhia se plia și când cuvântul ierarhilor era ambiguu, acești părinți spirituali au ținut sus inima românească în

nădejdea că Dumnezeu nu ne-a părăsit. Cine ar putea înșira numele lor scris cu litere de foc în conștiință. Slăvit să fie Domnul Dumnezeu nostru că nu ne-a lăsat în mâinile vrăjmașilor noștri ca să-și rădă de noi și să spună: bine, bine... Acești monahi crescuți în închisori, batjocoriți, umiliți, dar niciodată frânți, au învățat acolo că adevărata dragoste de neam nu are nici o legătură cu noțiunea de naționalism practică de socialismul științific și nici dragostea de patrie nu are nimic de a face cu discursul patriotard de partid.

Acolo am înțeles și am trăit această dragoste... ne-am iubit Biserica, patria și neamul de care eram despărțiți prin violență și crimă, cu toate fibrele inimii noastre, așa cum și-au iubit evreii patria (dăruită târziu, nu apărută odată cu neamul în ea dintru început, ca la noi) și am suspinat cu inima frântă văzând cum ticurile verbale erau preluate (fără nici o rezistență, măcar intelectuală) de unii reprezentanți ai bisericii și de o parte din elita țării noastre. Acolo am învățat să ne iubim patria cu ardoarea și cu nădejdea cu care evreii au făcut-o în timpul robiei; acolo am învățat cât de sfântă este noțiunea de neam, cât de cristică este ea, și nici un cuvânt de dispreț, cum era pentru comuniști și cum este astăzi pentru masonii și ereticii din Vest (și de la noi) care ne batjocoresc sufletul și iubirile cele mari”.

(Părintele Iustin Pârvu)

Clipa sacră, în loc sacru

Nu am fi putut trece săptămâna trecută fără a poposi la Sarmisegetuza. Locul care, în concepția copilăriei, era locul „sacru” al strămoșilor noștri. Atunci, pe vremuri, totul a fost diferit.

O sfințenie, o curățenie a locului care le-a marcat poate copilăria multor elevi iubitori de istorie și inedit.

Acum, zidurile parcă plâng, parcă sună a chemare. În unele locuri, plugul și-a făcut loc. Pomii nu mai sunt înfloriți ca altădată primăvara. Nici ciripit de păsărele n-am auzit. Doar două localuri mărunte, unde oamenii, printr-o „dușcă”, mai întorc capul spre ceea ce ne-a mai rămas.

Și, ca niciodată, sus, pe Retezat, parcă cineva nevăzut a construit o altă cetate, cioplită din gheață. Muntele luase o altă formă.

Nu știu dacă în fotografiile rămase se pot zări liniile perfecte și înghețate de disperare... Doar cu acea imagine m-am întors, o cetate ridicată de cei tainici, pentru a arăta celor ce nu vor să vadă cum ar trebui să ne apărăm istoria; dar nu prin nepăsare și indiferență.

Piatra nestemată a Moldovei

„Piatra nestemată a Moldovei”, cum era descrisă de Dimitrie Cantemir, Ceahlăul, pentru noi, rămâne „Muntele Sfânt” așa cum Tabor, Athos, având același hram „Schimbarea la față” sunt recunoscuți.

Urcând Muntele Ceahlăului, nu poți să ai decât convingerea că ești mai aproape de Dumnezeu.

Vârfurile Toaca, Ocolișul Mare, Panaghia, Ghedeon, semețe și înălțătoare, parcă ne fac un semn, să nu ne îndepărtăm, să aprindem candela lângă veșmântul lor...

Stâncile cu diverse forme ne provoacă la meditație, la o dorință de a proteja „piatra noastră nestemată”. „Faraonul”, „Santinela”, „Piatra Lată”, „Piatra cu apă”, „Turnu lui Budu și Ana”, toate aceste stânci parcă adună în șir de mărgăritar multe valori pământene.

Fiecare are ceva tainic, fiecare are povestea sa. Însăși Cascada Duruitoarea, rezervație naturală ducându-ne spre „Polița cu crini”, ne îmbracă în imaculat, dăruindu-ne binecuvântarea străbună.

Mergând pe Ceahlău, mergi pe urmele istoriei. Nu poți să nu te gândești la frumoasa Dochia, fiica lui Decebal, prefăcută în stâncă de către Zamolxis pentru a nu cădea în mâinile lui Traian.

Pe lângă cele 800 de specii din rezervație, oare ce mai ascunde mistic muntele nostru? Câți au zăbovit la „Piatra lăcrimată” pentru a-și alege drumul?

Oare cei care urcă pe munte aud vocile divine a celor care de veacuri au adus sfințenie muntelui?

Izvoare de apă vie, miros de smirnă și floare de crin, „Lacrimile Elenei” (Iarba cea mare, descoperită într-un manuscris vechi din 1860 ca leac al unui pustnic), vindecări miraculoase, și „pace”.

Iată ce ne oferă muntele nostru sfânt, Ceahlăul!

Sfânt prin puritate, sfânt prin frumusețe, sfânt prin cinștiții părinți și măicuțe binecuvântate, sfânt pentru salba mănăstirilor ridicate de mari domnitori.

La început sihăstriile au vegheat munții. De pildă „Sihăstria lui Silvestru”, devenită Mănăstirea Peonul, Mănăstirea Durău — Platoul Piciorul Sihastrului, acum sunt și mai multe ca număr, și mai frumoase.

Ne-am îmbogățit în credință și în adevăr. Pe „Muntele Ceahlău”, Dumnezeu se milostivește. Prezența starețului Iustin, mai adaugă o nestemată la diadema deja formată în jurul Ceahlăului.

Da, avem nevoie de muntele nostru. Avem nevoie de Ceahlău! Un munte plin de încărcătură prețioasă! Așa cum este Athosul în Grecia, de ce nu am onora și noi istoria și pe acei străjeri ce de veacuri, îngeri păzitori, ocrotesc poporul român?

2006

Metania Cuviosului Peon Sihastrul

Revin cu plăcere pe Muntele Ceahlău. M-aș opri la Cuviosul Peon Sihastrul, care avea metania din Schitul lui Silvestru.

Cu dragoste pentru Hristos a sihăstrit mulți ani la nord de Ceahlău, acum acel loc numindu-se „Dealul lui Peon”.

În acea perioadă a secolelor XV–XVI, adunând în jurul său mai mulți ucenici, ajunge părinte duhovnic, al tuturor sihaștrilor din jurul Ceahlăului.

În fiecare zi un clopot și o toacă răsunau în vârf de munte, chemându-i pe călugări la rugăciune. De la acest înțelept cuvios Peon, Ceahlăul s-a numit „Muntele lui Peon” (Pionul), cu cele două vârfuri semețe, „Toaca” și „Panaghia”.

Din vremea sa, hramul muntelui Ceahlău este în data de 6 august, Schimbarea Domnului la Față, asemeni Muntelui Athos.

Faptul că de-acum câteva sute de ani, cineva s-a gândit, să adune, o dată pe an, pe toți sihaștrii din împrejurimi, pentru a sărbători hramul muntelui, ne îndreptățește istoric să cerem pentru Muntele nostru Sfânt, Episcopia de Ceahlău.

Cuvioșii Părinți, pe aceste locuri au privegheat noaptea, s-au împărtășit împreună cu Trupul lui Hristos, și au adus laudă lui Dumnezeu.

„Astfel, acest mare părinte a făcut din Ceahlău un Athos românesc, creând în Moldova o puternică tradiție autohtonă care se păstrează până în zilele noastre, Ceahlăul fiind singurul munte din Carpați care are zi de hram”.

„Prea cuvioase părinte Peon, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!”

Citind din *Patericul Românesc*, „o carte de o aleasă trăire duhovnicească, dovedită cu fapte de numeroși slujitori ai Ortodoxiei românești” ca să-l citez pe pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, nu poți decât să te îmbogățești spiritualicește prin aceste locuri...

Spre rădăcini spirituale

Plecasem de-acasă în săptămâna luminată, așa cum ne-a fost și drumul. Priveam în tăcere pădurile de fag din Țara Oașului. Prin frumusețea locului, natura și necuvântătoarele îmi vorbeau, ne bucuram împreună de o nouă renaștere...

O comunicare tăcută între mine și restul lumii.

O vibrație astrală, o legătură între pământ și cer.

De 1 Mai ajunsesem la Negrești Oaș, o oază de liniște, nefirească chiar... Eu, într-un verde crud, păsări cântătoare, un freamăt ascuns ce mă rupe de lume.

Un loc unic în felul său. Oameni mai tăcuți ca în alte zone. Calzi, prietenoși. Pensiuni moderne, cu saună, piscină, apă termală. Se spune că prin aceste locuri, odată oamenii primeau sănătate în natură... O apă vindecătoare, cum sunt multe în România. Avem atâtea bogății și nu știm a le pune în valoare, a trezi interesul celor care doesc să ne calce pragul. Azi mi-a venit în minte o expresie: România frumoasă aproape ca Maica Domnului.

În satul soțului meu, Biușa, din județul Sălaj am întâmpinat sfânta sărbătoare a Izvorului tămăduirii.

Într-o biserică mică, dar caldă, blajinul preot Vasile Gurzău m-a impresionat prin smerenia sa. Cu lumânarea aprinsă în mână, așa cum este tradiția după Sfânta Înviere, mai mult îngenuncheat a efectuat Sfânta liturghie, obicei specific satelor noastre. Și-a făcut o obișnuință ca la sfârșitul fiecărei slujbe, să îngenuncheze în fața Sfântului Altar rugându-se pentru neam și țară.

O trăire, o transformare pe care un orășan le percepe altfel...

Duminica Tomii, Paștele Blajinilor, ne-a găsit la Sucevița. Sfânta Mănăstire mai primitoare ca odinioară... O eliberare, o bucurie secretă.

Sfânta Icoană a Maicii Domnului ne-a primit zâmbitoare.

Cerusem îngăduința unei măicuțe, și plini de evlavie, cu lacrimi în ochi, ne-am târât în genunchi în jurul icoanei făcătoare de minuni... Se spune că poate împlini o dorință, dacă ceri ajutor cu încredere și credință.

Un popas în satul Voivodeasa, lângă Sucevița, la cimitir, unde o parte din străbunii mei dorm de ani buni. O priveliște impresionantă. Coșuri pline cu ouă roșii, cozonac, colaci, acoperite cu ștergare bucovinene, așteptau să ia drumul spre ei, spre cei care acum „tac”, după slujba de pomenire. Preotul solemn, a oficiat slujba, dând citire numelor spre amintire, printre primii fiind bunul Teoctist. Îl plânge lumea, și acum...

La începutul slujbei aprinsesem o lumânare, gândindu-mă din nou la tata, care poate și-ar fi dorit să fie printre ai lui, deși, am simțit prezența sa discretă.

Aveam impresia că lumânarea din mâna mea nu se va stinge niciodată, că acea lumină se va duce după tata, cel plecat fără lumină, dintr-un spital... Poate neamurile mele, pe care le cunoscusem în copilărie m-au privit din lumea lor strângându-mi lacrimile... Acolo, în acea țărână era o parte din rădăcina moșilor mei... O rădăcină puternică cu multe ramificații. Pentru o clipă, l-am simțit pe tata alături.

Ne-am îndreptat spre Putna, cu dorința de a afla vești despre Părintele Adrian care revenise la locul unde a fost călugărit, așteptând eternitatea.

Și Mănăstirea Putna era altfel decât o lăsasem... ceva se petrece... ceva ce știu, ceva nedefinit, ceva ziditor... O liniște grăitoare. Un mister... Eminescu, Ștefan cel Mare și Sfânt, mai hotărâți ca niciodată, de a ne da semne nevăzute pentru binele Neamului Românesc.

În biserică mulți pelerini... Deodată s-a așternut tăcerea, ceva ce nu puteam defini... un grup se plia.

Un cor angelic m-a încremenit.

Pe cripte apasă eternitatea!

S-au alăturat oare și îngeri?

Fusesem toți prinși într-un imn al Învierii, al bucuriei, al speranței luminate, a zilei de mâine.

Cântul liturgic m-a purtat pe moment într-o altă lume, sub privirile binecuvântate ale Maicii Domnului, a Tuturor Sfinților...

În România noastră cea adevărată, avem spiritul *viului*... Nu avem de ce ne teme! Oricâți doresc să ne risipească izvoarele, munții, inimile, nu vor reuși niciodată! Suntem mai puternici ca niciodată!... Noi cei tăcuți și tainici...

Părintele Adrian se simte bine. Uneori primește chiar vizite. Nu am dorit să răscolesc amintiri și l-am lăsat să se odihnească. Pentru mine a fost suficient să știu că este într-un loc bun, aproape de sfinții neamului...

Ceahlăul își lasă tăcut umbra spre lacul Bicaz. O priveliște de vis în care eu și soțul meu, Vasile, privind dansul norilor, încercam să deslușim semnele ce vin înspre noi.

O liniște nedeslușită în care mângâierea sacră a celor care păzesc Sfântul Munte o emană spre noi, ca o binecu-vântare.

Încerc să descifrez mesajul pe care-l simt în interior. O pace tainică strecurată în suflet. O bucurie a prezenței nevăzute a îngerilor care veghează locul.

Vârful Ceahlău pare o cetate, o catedrală a Neamului Românesc. Lângă el, cineva veghează, drept, falnic, de neclintit, îmbrăcat în armură aurie. În funcție de „*vremuri*”, își

ascunde piscul în nori, uneori plânge, alteori surâde. Pete albe de zăpadă, ici, colo, grădini de crini de gheață. Un Rai pământean, o altă lume, o lume tăcută a celor care știu și întăresc rădăcinile neamului.

Oare ar putea cineva să ne urnească munții? Niciodată!!!

Așa cum ne va fi și credința străbună, de neclintită, aceeași, așa cum ne-a fost lăsată, în ciuda vrerii unora care nu reprezintă acest popor...

Spre asfințit, pe apa lacului Bicz, steluțe parcă coborâte din munte, vorbesc cu soarele, sclipesc enigmatic, unduindu-se după semnele cerului.

Par grăbite în a-și spune ce au văzut în lume, ce zile vor veni...

Ceahlăul, „Perla Moldovei”, străjuiește semeț o lume, un neam, o *România tainică*.

Cu bucurie ne-am apropiat de Mănăstirea Petru Vodă.

Am regăsit-o mai prosperă, mai primitoare. Pelerini, mai mulți ca în alte locuri, pentru a-l întâlni pe duhovnicul Iustin Pârvu, pentru a primi din mâna sa, binecuvântare și cuvânt de folos. La ușa Părintelui oamenii așteaptă răbdători, plini de încredere și speranță.

Da, „Părintele are multă treabă”, ne-a mărturisit un călugăr.

Coborâsem în micul cimitir unde Părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa se odihnește. Coroane de flori, o flacăra ce va arde veșnic în acel loc dorit și sfânt.

La Mănăstirea Petru Vodă, cerul pare mai curat, o seninătate deplină pe chipurile celor care viețuiesc în acel loc. În fața mănăstirii, o măicușă c-un chip luminos, culegea fericită flori de câmp. Radia în lumina credinței!

Mănăstirea Petru Vodă se poate număra printre puținele locuri unde credința vibrează tainic cu imagini desprinse din *Pateric*.

Și toate cu voia lui Dumnezeu, sub ochii celui mai mare duhovnic, Iustin Pârvu, în jurul cărui, zi de zi, se alătură din ce în ce mai mulți călugări. „Nici nu sunt atâtea locuri câte cereri sunt”, ne spusese același călugăr. Și noi vom fi alături de Părintele Iustin Pârvu, indiferent de vremuri. Harul lui Dumnezeu s-a revărsat peste aceste locuri, chiar dacă din cauza unor „pași șovaielnici” s-a făcut tulburare în viața monahală. Dumnezeu ne vorbește prin oameni aleși, în a nu ne lăsa să ne risipim sau să ne îndepărtăm de tradiția bisericii străbune. Nu suntem singuri, mereu cu inima spre Cel de Sus.

Dumnezeu să-i dea putere bunul Parinte Iustin Pârvu, în a-și păstori ani mulți cu sănătate turma ce-l recunoaște ca un om ales spre salvarea și trezirea noastră cu fața spre Dumnezeu.

Pe o terasă a „Pensiunii Brenda”, așezată între Valea Largă și Bicz, plină de mușcate, încremenisem în fața frumuseții naturii, neputându-ne dezlipi ochii de la muntele drag.

Imagini de vis... În fața noastră lacul, străjuit de Ceahlău.

Jocurile de lumini ce cad de pe munte spre apa sclipitoare, ne determină să alunecăm și noi cuprinși de o vrajă, sub acea mantie tăcută și miraculoasă.

Suntem speriați de-atâta liniște și pace interioară. Parcă ceva vine spre noi ca o rugăciune. Cerul mai albastru, soarele cald, verdele vorbitor, limbajul necuvântătoarelor și murmurul duios al pădurii, al florilor din jur, ne fac să trecem dintr-o stare în alta.

Ceva nedefinit, greu de a se descrie în cuvinte. Sacrul din aceste locuri ne-a pătruns. Parcă acei îngeri nevăzuți veghează ca eu și soțul meu Vasile, să ne putem bucura de splendoarea sfințeniei. Pe terasă, citind cartea Părintelui Iustin, *Cu părintele Iustin Pârvu despre moarte, jertfă și iubire*, m-a surprins soțul meu prin lacrimile sale.

Emoționat de paginile părintelui, impresionat de priveliște. L-am simțit vrăjit, spre bucuria mea. Vom mai reveni aici. Prin puterea sa magică, Ceahlăul ne cheamă an de an...

Nori răzleți se arată după culmi, dar „cetatea” are un aer împărătesc. Curg săgeți de lumini și umbre... Un vânt ușor îmi aduce o șoaptă de pe munte... E vocea tainică ce mi luminează ziua...

Insomnii cu întrebări...

Ce-ar fi să facem un calcul simplu: ce s-a furat, ce s-a vândut, și ce ne-a mai rămas?

Ca cetățean simplu, îmi doresc, deocamdată, să se poată salva ceva ce nu a fost alterat.

Avem nevoie de iluminări pentru fiecare fir de iarbă, pentru fiecare pom, pentru fiecare vietate. Dacă am reuși salvarea de la un dezastru, atunci aş fi convinsă că-i vom putea ajuta pe frații noștri din Bucovina și Timoc.

Nu putem rămâne indiferenți.

Dintr-o dată m-am văzut „lipită” pe harta lumii.

Și Doamne, ce bine era în Asia când mă născusem! Știam toate continentele...

Dar, săracă de cap, până azi n-am știut că, iată, sunt în Europa. Cu ce? Cu sărăcie, umilință, incultură, sistem deșănțat, gata să ne ducă pe toți undeva într-un bazar. Suntem ieftini, dar buni. Amuzantă poveste. O țară bogată și frumoasă devastată de barbari, de cei care nu au rădăcini...

Dar țara freamătă. Munții se clatină. Aurul țipă, petrolul la fel, nu vor înstrăinare. Ne-a întrebat cineva ce părere avem de marile privatizări?

A ținut cineva seama de cei care au strâns semnături pentru salvarea Roșiei Montane?

Toți doresc doar putere! Și dacă există putere, banii curg gărlă, nu contează cum, chiar de ne-am vinde morții. Dar nici pe aceea nu-i mai putem îngropa. Îi implorăm să nu se ducă, deși bieții bătrâni se și văd prea timpuriu aruncați... A apărut „taxa de viață”... taxa „de moarte”...

Oare până când?

Îmi doresc o Românie curată. Nu hărțuită, nu dirijată de „hahalere”... chiar am ajuns să ne vindem noi între noi.

O tragedie neacceptată biblic. O durere înăbușită în câteva gânduri de seară.

14 decembrie 2006

III.
FETE DUHOVNICEȘTI

Veșnicia ascunsă într-o clipă

Cuviosul Arhimandrit Arsenie Papacioc (fiul lui Vasile și Stanca) s-a născut la data de 15 august 1914, în comuna Misleanu, regiunea București. A absolvit Școala de Arte și Meserii din București, devenind desenator. În anul 1949 primește tundera în monahism la Mănăstirea Antim din București, pe seama Mănăstirii Sihăstria, județul Neamț, având ca naș pe Protosin-ghelul Petroniu Tănase.

Este hirotonit preot în data de 26 septembrie 1950 pe seama Mănăstirii Slatina, unde se nevoiește câțiva ani ca duhovnic, egumen și ucenic al Părintelui Cleopa Ilie, starețul acelei mănăstiri.

A fost condamnat în 1959 la 20 de ani muncă silnică pentru infracțiunea de uneltire contra ordinii sociale. Sentință absurdă, având în vedere că în urma unui alt proces din 1956, a fost achitat de această învinuire. Face parte din mișcarea ortodoxă „Rugul aprins”, alături de preoții Vasile Voiculescu, Dumitru Stăniloiaie, Petroniu, Sofian Ghișu, Sandu Tudor, Adrian Făgețeanu etc. Trece prin mai multe închisori: Suceava, Aiud etc.

După ani mulți de închisoare și prigoană, preot paroh în Ardeal, stareț la Mănăstirea Cozia, duhovnic la Mănăstirea Cernica, și începând din anul 1976, este duhovnicul Mănăstirii Sfânta Maria din Techirghiol.

Prea Cuvioșia Sa este căutat tot mai mult de credincioși, monahi, preoți, ierarhi, care vin pentru povățuire, cuvânt de folos, și armonie.

Este autor a volumului *Veșnicia ascunsă într-o clipă* — 2004, iar convorbirile Domniei sale au fost cuprinse în două volume îngrijite de Arhimandrit Ioanichie Bălan *Convorbiri Duhovnicești* (1984–1986), iar în 2004 apar volumele *Ne vorbește Părintele Arsenie*, carte tipărită și binecuvântată de I. P. S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Veșnicia ascunsă într-o clipă, cartea plină de înțelepciune a Arhimandritului Arsenie Papacioc, mi-a trezit dorința să-l cunosc personal.

Am citit despre Domnia Sa, și dacă tot eram la Techirghiol de Sfânta Maria, nu puteam rata ocazia de a-l vedea, pe cel pe care veșnicia îl face din zi în zi mai înțelept.

M-au îndrumat măicuțele prin forfota de mulțime care venise la Prohodul Adormirii Maicii Domnului, spre chilia Sa, avertizându-mă că nu-l voi putea vedea, fiind suferind.

Cu o convingere interioară, am rugat-o pe măicuța care-l avea în grijă, să-mi faciliteze o mică întrevedere.

Am așteptat în acea ambianță de sfințenie și armonie, vocile înălțătoare în miez de noapte, și dintr-o dată, l-am văzut pe blajinul duhovnic ieșind din locuința Sa, în cerdac. Măicuța, sfioasă, mi-a făcut un semn de chemare și am ajuns lângă dânsul. Privirile noastre s-au întâlnit. Nu puteam face nici o mișcare. Înțepenisem în spatele omului lui Dumnezeu, și parcă aerul era mai proaspăt, mai ozonat. Îi strângeam cărțile în brațe,

așteptând momentul în care să-i pot vorbi, sau să primesc doar o simplă binecuvântare. Ochii s-au oprit pe coperta unei cărți, și-n lumina lumânărilor am reușit să citesc *Să știm să murim și să înviem în fiecare zi...*

O filozofie aparte, duhovnicească, plină de tâlc și înțelepciune. În liniște, se apropiau oamenii doar pentru a fi binecuvântați. O tandrețe deosebită o manifesta cu duioșie în priviri, când ajungeau cu timiditate, copii. Parcă îmi venea să cânt un cântec din copilerie, *Lăsați copiii să vina la mine...*

Mai veneau fiice duhovnicești și-n tăcere îi lăsau câte ceva. Atunci nu știam că a doua zi își sărbătorea ziua de naștere, de ziua Adormirii Maicii Domnului.

Obosit, s-a ridicat, disperată am alergat după Domnia Sa, i-am cerut o binecuvântare, și am înțeles că trebuie să mai revin...

Așa am și făcut. Împreună cu soțul ne-am îndreptat spre mănăstire în următoarea zi. Eu tăceam. Reușisem să citesc *Veșnicia ascunsă într-o clipă*, altfel îl vedeam acum pe marele arhimandrit.

Am învățat, așa cum învăț în fiecare clipă, mai mult despre „armonie”, despre puterea îngerului meu păzitor de a veghea. Citind cartea, mi-a rămas în minte o pildă, cum un înger a fost iertat de Dumnezeu, doar când i-a adus o lacrimă omenească.

Aveam de gând să aștept pe trepte, până când voi putea fi primită. M-am rugat, și fiind în lumina sfintei mănăstiri, am ajuns să-l privesc din nou în ochi pe marele părinte.

Este omul lui Dumnezeu, este omul fără vârstă. Nu are timp de pierdut. Fiecare clipă este prețioasă. Oameni din toate colțurile țării îl caută, i se cere cuvântul de folos. Nu poate refuza ajutorul pe care îl poate da prin povețe și rugăciune. M-am simțit neînsemnată stând în fața acestui mare om. Am început să plâng. Cu lacrimi cristaline nu mi luam ochii de la cel din fața mea. L-am rugat să-mi facă o dedicație pe cartea *Cruce, moarte–învier*.

M-am bucurat de privilegiul de a cunoaște încă un mare părinte înțelept în viață. Oare știm să-i prețuim pe cei pe care încă îi mai avem? De ce nu suntem în stare să prețuim această veșnicie ascunsă într-o clipă, spre folosul nostru și al poporului român?

Am plecat copleșită. O pace interioară care nu are nevoie de cuvânt. Am plecat plină de armonie.

Pentru marele părinte, fericirea, iubirea, împlinirea, toate se cuprind într-un singur cuvânt: *ARMONIE*.

Așteptând autobuzul pentru a ne îndrepta spre gară, doi turiști cu vârste diferite, ne-au întrebat discret de mănăstire.

„Unde este omul sfânt?”

I-am privit în tăcere, nu găseam răspunsul potrivit.

Auziseră că la Mănăstirea Techirghiol trăiește un sfânt...

Acesta nu putea să fie decât Arhimandritul Arsenie Papacioc.

„Vă mai spun ceva; fiți atenți la secundă, la fiecare secundă! O secundă, o biată secundă, la care nici nu suntem atenți, și mântuirea poate fi pierdută! UN MOMENT E FOARTE IMPORTANT DACĂ ȘTII SĂ-L TRĂIEȘTI. Deci trăiești momentul ca să repari

trecutul și să câștigi viitorul! Nu vă gândiți ce va fi. Lăsați viitorul să-și rezolve singur problemele! Tu trăiește momentul ăsta cum trebuie și lasă în seama lui Dumnezeu viața ta.” (Arhimandrit Arsenie Papacioc)

(Ierom. Arsenie Papacioc la 92 de ani,
Techirghiol Sfânta Mănăstire Sf. Maria)

16 august 2006

Așteptând eternitatea...

O zi de vară, caniculară. Pornisem de dimineață pe Valea Jiului, la îndemnul unui prieten de a-mi regăsi „bunicul copilăriei mele”, părintele Adrian Făgețeanu, izolat lângă Sfânta Mănăstire Lainici, la schitul „Locuri rele”.

Jiul curgea liniștit, boarea dimineții îmi aducea amintiri bucovinene legate de părăsire, de cea lacrimă ce se prelinge pe obrazul tuturor celor dezrădăcinați. Eram emoționată de această întâlnire, aveam o teamă ce mă înfrigura, că poate ajungând „acolo” — nu-l voi mai regăsi. Răsuflasem ușurată în momentul în care un copil cobora pe scările de lemn frecate de vreme, și c-un zâmbet angelic, mi-a confirmat că părintele Adrian *trăiește*.

Nu am avut răbdare să mai facem încă 5 kilometri pe jos, deși se cuvenea. Am mers pe un drum forestier până la schit. Era dimineața, ora la care rugăciunea te mângâia la fiecare freămăt de frunză. N-am avut răbdare să-mi aștept soțul. Am fugit prin iarba udă spre prima căsuță modestă din incinta schitului. Mă desculțasem să simt roua dimineții binecuvântată și să admir peisajul mioritic, care iarăși mă ducea în gând spre Bucovina. Am fost îndrumată de un călugăr tânăr spre casa părintelui Adrian. O casă așa cum sunt cele din satele bucovinene. Am urcat scările cu inima tremurândă și auzind voci înălțătoare, am intrat și am îngenunchiat împietrită de imaginea preotului modest și cucernic, care îngenunchea, își făcea rugăciunea. Părintele care oficia slujba dimineții, un tânăr călugăr bucovinean care-l îngrijește pe bunul ieromonah, m-a privit pentru o clipă, și cu aceeași evlavie și-a continuat rugăciunea. Părintele nu-și ridică ochii. Îngenunchiat, cu inima spre Dumnezeu, cu inima spre iubirea față de omenire, își lasă cuvântul în rugăciune din tot sufletul. Pentru moment, vocea sa m-a cutremurat, mă facuse să mă simt aproape de cer, aproape de Dumnezeu.

Ochii săi nu mai sunt ca altădată. Aceeași sclipire, același albastru, aceeași agerime, dar vede mai mult cu sufletul. L-a început nu mă recunoscuse. Am început să-i povestesc de vremuri trecute când corespondam, când îl vizitam pe la mănăstirile unde era obligat să meargă. Evita să-mi pomenească de ceea ce eu, atunci, sesizasem. Mutat de la o mănăstire la alta, citirea corespondenței și altele...

I-am vorbit despre „Rugul aprins”, de poziția intelectualilor pentru cei care încă mai suferă. Ocoala subiectul — discret, se îmbufnase când i-am spus că este considerat unul dintre „înțelepții părinți” și „apostol” al bucureștenilor. Mândria nu i se potrivește. Chiar dacă a construit două mănăstiri, nu vorbește prea mult. Legătura sa cu Dumnezeu este ceea ce îl interesează. În profunzime se simte neputincios că nu poate lupta pentru biserica ortodoxă, împotriva celor care vor destrămarea ei. Nu are altceva de făcut decât

să se roage. În momentul în care i-am vorbit de intelectualii din toată lumea, care pledează pentru integritatea bisericii noastre, a tresărit ușor și a făcut semnul crucii.

Am vorbit despre dulcea Bucovina. *O temă caldă și dragă bunului meu bunic.* Țara Fagilor cu lanuri de in înflorit, cu scoarțe frumoase, cu mirosuri de fructe și flori de câmp, cu oameni inimoși. Acolo, în odaia sa, m-am simțit acasă. Acasă în Bucovina. Simplitate, aer proaspăt, spiritualitate. Pentru el copiii înseamnă foarte mult. Ține la unitatea familiei, la ceea ce Duhul Sfânt ne dăruiește. Șugubăț din fire ne-a vorbit în pilde, așteaptă să se alătore celorlalți șapte frați care stau la umbra brazilor în curtea bisericii. Am învățat că apropierea curată de Dumnezeu, ocolirea păcatelor ne face sănătoși și eterni. Ne-a mărturisit îngrijorat de numărul scăzut al ortodocșilor, de practica unora de a-i convinge pe alții să treacă la alte religii, nemulțumit pentru cei care consideră că în România sunt „prea multe ciori negre”, adică călugări. De ce-i deranjează pe unii faptul că noi avem multe mănăstiri? I-am simțit amărăciunea când ne-a vorbit despre „popi” și „preoți”.

„Pe vremuri, oamenii aveau cruce de lemn și inima de aur. Acum, au cruce de aur și inima de lemn”. L-am simțit trist o clipă. Răscolisem prea mult și poate nu a fost înțeles. Ne-a povestit despre anii studenției, despre detenție, despre puterea credinței în cele mai cumplite momente. Trecuse pe lângă moarte de șapte ori, în închisoare el a fost cel mai bătut, dar *credița și crucea sa de lemn* l-au salvat. Dar, fiind „bunicul” meu, dintotdeauna, deoarece pe ceilalți nu i-am cunoscut niciodată, am primit la plecare o binecuvântare.

Ar fi dorit să-mi dăruiască ceva, așa cum se obișnuiește în Bucovina. S-a uitat lung la mine și zambindu-mi duios, mi-a spus că singurul său dar este rugăciunea sa pentru mine și familia mea. Un dar minunat pe care îl prețuiesc. M-am despartit cu greu de acea parte mirifică de lume. Îmi lăsasem bunicul trist și abătut. Trist pentru o lume neascultătoare, abătut pentru ceea ce se întâmplă înlăuntrul nostru. Am ajuns acasă obosită, răvășită și totuși alta. Primisem o lecție de viață, o lecție de istorie, o bucată de pace.

Eram fericită, *îmi văzusem bunicul!* Da, la plecare întrebându-l ce să-i aduc când mă voi întoarce, simplu, mi-a răspuns: *O BUCATĂ DE PACE!*

Sf. Mănăstire Lainici, 2006

Om și icoană

De Ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, are loc Hramul Mănăstirii Petru Vodă din județul Neamț, un loc mirific în care te regăsești într-un univers tainic. Prezența Părintelui Iustin Pârvu, un om al seninătății contemporane, de o profunzime și o noblețe sufletească deosebită, face acest colț de țară să fie demn de un mic „Athos românesc”, cu oameni calzi, blajini, într-un decor desprins parcă dintr-o pictură a Renașterii, în care Raiul, este prezent prin verdele nădejzii, a viselor noastre... Recunoscut drept urmaș al părintelui Cleopa, de la Mănăstirea Sihăstria, Iustin Pîrvu, prin faima sa duhovnicească, este cunoscut în toată țara.

Construcția Mănăstirii Petru Vodă, dedicată martirilor din închisorile comuniste, a fost începută în anul 1992, un vis mai vechi al părintelui. *„Mic copil fiind, cutreieram dealurile astea și visam că într-o bună zi aici o să se construiască o mănăstire în care să slujesc. A fost o imagine care m-a ajutat să trec peste anii de detenție”,* mărturisește părintele Iustin, fost condamnat pentru convingerile sale la 19 ani de detenție, în închisorile comuniste.

Mănăstirea Petru Vodă, azi loc de pelerinaj pentru toți credincioșii, adăpostește în biserica mănăstirii osemintele martirilor de la Aiud. Nu întâmplător Părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa și-a ales locul de „liniște” în cimitirul Sfintei Mănăstiri, unde flacăra credinței de-o viață este mereu trează, prin cei care priveghează.

„Nu este numai meritul meu. Călugării, preoții din mănăstire, credincioșii care m-au sprijinit, toți, cu ajutorul lui Dumnezeu, am făcut posibil acest lucru. Așa și trebuie să fie, credința dreaptă nu trebuie lăsată să moară. Când privesc în jur, la mănăstire, la natură, la oameni, mă simt ca și când aș fi la Athos”, mai susținea starețul Iustin.

Am avut privilegiul de a-l întâlni în această vară pe bunul Părinte Iustin. Mereu sunt dominată de acea alură impunătoare a marilor noștri părinți duhovnicești.

Privirea albastră și senină, acei ochi blânzi și gânditori, gesturile pline de modestie și smerenie, îți dau sentimental că ești în fața unui „voievod al munților”, care știe, vede, aude fiecare foșnet, fiecare strigăt al deznădejzii și oropsirii omului. Nu știu când are timp pentru odihnă. Mereu asaltat de oameni bolnavi, de oameni care au nevoie de un cuvânt de folos. Are timp pentru fiecare, știind că-n vremurile noastre tulburi, doar credința noastră ortodoxă ne mai poate salva din fața răului. Dacă în detenție a suferit pentru convingerile sale politice, astăzi, suferă pentru fiecare român ce-i trece pragul, suferă pentru „un rău” deja instalat pe umerii Neamului Românesc.

Măine, lumini magice vor lumina Ceahlăul. Sufletele celor plecați, vor coborî pentru o clipă în biserica mănăstirii printre mir și tămâie mirositoare. Se vor regăsi cu toții într-o unică rugăciune pentru mântuirea Neamului Românesc, atât de încercat...

Păstrarea credinței, în ciuda greutăților, este singura noastră șansă de a rămâne o națiune demnă și puternică.

„Suntem tot mai slabi, mai obosiți, mai tracasăți de lumea aceasta interesată să descompună națiunile și viața noastră. Există o continuă tendință de descompunere și o tendință negativă asupra ființei noastre spirituale, ortodoxe, și soluția este să ne păstrăm credința, în ciuda tuturor greutăților”.

(Părintele Iustin)

2007

Iustin Pârvu, dăruitor de har

Întâlnirea cu bunul părinte Iustin Pârvu, și darul primit la Petru Vodă, cartea *Mărturii ortodoxe*, avându-l ca autor pe Arhimandritul Cleopa Ilie, mă determină din nou să revin în lumea celor care prin lumina Cuvântului Dumnezeiesc au făcut din strămoșii noștri adevărați trăitori ai mesajului divin.

„Cade-se celui ce învață și nu face, ca, rușinându-se de cuvintele sale, să înceapă și el a lucra într-o bună zi”.

(Sf. Ioan Scărarul)

Părintele Iustin Pârvu, un om al jertfei, al dragostei față de semenii și nație. Nu l-au putut schimba închisorile comuniste. În rugăciune a găsit forța, puterea de a merge mai departe, ca ziditor de suflete, ca om al faptei în slujba poporului său. „*Credința este moartea fără fapte și faptele fără dreapta credință sunt moarte!*”

(Arhimandrit Cleopa Ilie,
Mărturii Ortodoxe)

La Sfânta Mănăstire Petru Vodă, duhovnicul românilor, răbdător și blând deschide o fereastră pentru fiecare, prin rugăciune, și cuvinte de folos.

Un adevărat apărător al credinței ortodoxe străbune, un iubitor de neam, preocupat de „vremuri”, îndemnându-ne mereu spre „lumină”, în căutarea mântuirii, fără teamă, purtându-l în noi pe Hristos, rugându-ne neîncetat la Măicuța Domnului.

„*Dacă vom ajunge să ni se impună condiții străine adevărilor noastre de credință, Biserica neapărat se va rupe. Arta vrăjmașului este de a împărți, divide și stăpânește. E un principiu valabil dintotdeauna. Nici cei 12 apostoli nu au rămas în unitatea lor de la început, pe unul l-a dezmoștenit diavolul. La crucea lui Iisus au rămas Maica Preamilostivă și alți vreo câțiva, restul s-au risipit, au fugit. Până și Petru a fost reîncadrat între apostoli. Așa este și la ora pe care o trăim. Vremurile sunt mult mai grave acum, pentru că atunci mai exista o șansă de revenire, cum s-a și întâmplat de altfel. Acum, însă, nu mai e nici o șansă: ori Hristos, ori Satana! Până acum mai mergea, cu carnetul de partid, renunțai la el, mai cu steaua în cinci colțuri, mai cu crucea, dar de data asta nu se mai poate așa. Acum e tranșant: ori 666 și cardul, ori crucea! De-acum se alege și urmează un creștinism adevărat și un anarhism cu totul lepădat. Așa cum ne întrebă la botez: „Te lepezi de Satana și de toate lucrurile lui?” „Mă lepăd de Satana și de toate lucrurile lui”. Iată că acum se împlinesc niște făgăduințe ale tale, puse deoparte mai de demult. La călugărie, în fața altarului, iarăși te întrebă: „De ce-ai venit, frate? Din vreo silă sau din vreo nevoie?” „De bunăvoie am venit, Părinte”. „Dar nu știi că ai durere, ai necazuri, ai amărăciune, ai luptă, ai crucea lui Hristos?” „Cu ajutorul lui Dumnezeu,*

da, Părinte". Ce avem noi creștinii și monahii care trăim în acest gând frumos al Maicii Domnului, ca să ne putem împotrivi vrăjmașiei care s-a ridicat împotriva noastră? Să nu ne temem de zilele acestea care sunt cele mai favorabile pentru spălarea și dezbrăcarea noastră de omul vechi și îmbrăcarea întru Iisus Hristos, Domnul nostru. Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine! E un prilej de fericire, ca să ne luminăm și să ne întărim pe calea mântuirii".

(Pr. Iustin Pârvu)

2007

Am pierdut un mare Părinte

Marii duhovnici nu-și încheie lucrarea odată cu trecerea lor la veșnicie. Petrecerea lor prin această lume rodește mult timp după ce ei nu mai sunt printre noi. Pilda vieții lor, cuvintele lor de învățătură, rânduielile așezate de ei în viața nenumăraților fii duhovnicești, aluatul sănătos pus în frământare, nădejdea pe care au sădit-o în inimile oamenilor, toate aduc lumină și în sufletele oamenilor roadele Duhului: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea*, după cuvintele Sfântului Pavel (Gal. 5, 22–23).

Din ziua în care am rămas fără PĂSTOR, simt o sfârșeală, o durere, ochii îmi sunt plini de lacrimi. Am ascultat mesajele oamenilor, care au venit acum deși târziu...

Mi-am amintit ce s-a întâmplat în vara anului 2004, pe 14 august la Sf. Mănăstire Techirghiol. Preafericirea Sa oficia Sfânta Liturghie, alături de un public numeros. Îl priveam cu sfială, înmărmurită de alura Sa, de acea mantie nevăzută pe care doar cei aleși știu cum să o poarte.

Nu știu ce s-a întâmplat, dar, dorind să se așeze, a căzut pe spate. Toți am încremenit. În spatele scaunului, nu exista nici un punct de sprijin, doar beton. „Un înger” nevăzut l-a ridicat și a continuat oficierea slujbei ca și cum nimic nu s-a întâmplat.

Știu doar că la terminarea Sfintei Liturghii, am alergat și eu la fel ca alții doar să-l ating. Nu mi-am dorit altceva. A fost ultima mea întâlnire cu marele patriarh, într-adevăr singur doar cu Dumnezeu.

„Diamantele” văzute în ochii Prea Fericitului vorbind de mama Domniei Sale, sunt acum stele. Un mare păstor care a răbdat și a trudit pentru binele neamului românesc!

Îmi este foarte greu să-mi privesc sufletul în aceste zile. Sunt cernită și eu, ca adevărații iubitori de neam.

Sunt tristă! Aceași tristețe care vă macină și pe Dumneavoastră!

Dar „Botoșăneanul” nu a plecat! Va fi mereu printre noi, făcând cinste poporului românesc! Își va găsi locul în numeroase scrieri și cei care l-au umilit poate vor regreta răul făcut.

O pildă pentru fiecare dintre noi! Să știm să iubim, să iertăm, să ne putem păstra demnitatea și credința străbună.

Cu smerenie și umilință să cerem Lui Hristos: „*Pomenește-L, Doamne, pe Preafericitul Patriarh Teoctist în Împărăția Ta*”.

Să luăm aminte la cel ce a plecat dintre noi. Să aprindem și noi o lumânare și să-i iertăm în gând pe cei care i-au amărât uneori firea sa duhovnicească.

Să învățăm să „*prețuim gesturile și sacrificiul*” pe care le-a pus în slujba Neamului omenesc.

Am pierdut un mare Părinte. Dumnezeu să-l odihnească cu Dreptii în grădina Sa!
Amin!

2 august 2007

Remember

Doar o plecare, o plecare pripită a celui care a fost și este Vlădica Antonie Plămădeală. Domnia Sa a plecat doar într-o călătorie. Chiar dacă a trecut un an, nici zece, nici o sută de ani de vor trece, nu vom percepe momentul decât ca o simplă plecare lângă Tatăl Ceresc. A plecat, dar nu ca orice muritor... A plecat într-o lume astrală de unde binecuvântarea sa se revarsă, prin rugăciune, spre noi, cei care-l pomenim astăzi. Plecând în sfântă zi de sărbătoare, este ca și cum îngerii l-au luat și l-au dus acolo, în locul acela neștiut, nevăzut, dar plin de sfințenie. Haideți, dar să vărsăm o lacrimă, astăzi în amintirea lui Vlădică al nostru. Haideți să-i scriem o scrisoare „înlăcrimată” chiar, pentru ca prin stelele ce strălucesc deasupra noastră în miez de noapte să ne arate drumul, drumul spre Faptă, drumul spre credință. Dumnezeu nu l-a luat întâmplător. Poate a dorit să-l ferească de „fiare”, de cei ce trâmbițesc fără minte, călcând în picioare principiile ortodoxe. Pentru noi, Marele Vlădică Antonie Plămădeală nu a murit. Ne privește zâmbind de-acolo de sus: cum îi purtați zi de zi „Fapta”, cum încercați să desăvârșiți ceea ce Domnia Sa ar fi dorit să se facă.

Haideți să aprindem azi o lumânare, haideți să ne rugăm împreună pentru Vlădică al nostru, ca de-acolo de unde este să ne trimită imnul îngeresc, curățenie și mângâiere.

„Doamne, dacă mă auzi, ai grijă ca-n fața tronului Ceresc să primească lumina noastră pământeană și gândul nostru de mulțumire și dor. Da, ne este dor, așa cum și Domniei Sale îi este dor. Și plâng și eu și plangi și tu, frate, și lacrimile noastre, adunate-n spice vor ajunge bobite de aur pe fruntea îngândurată a părintelui nostru plecat într-o lungă călătorie. Vom ajunge și noi de vom fi vrednici, după FAPTĂ, să-l regăsim la fel ca întotdeauna bun și înțelept pentru a ne da din pacea Sa sacră.

Să lăsăm candela să ardă astăzi, când prin inimi curate putem pomeni un mare nume: **Antonie Plămădeală.**

Aleasa floare duhovnicească a Moldovei

Pașii m-au purtat în această vară spre Muntele Sfânt, Ceahlău.

Nimic mai frumos decât „Athosul” nostru românesc. Perle binecuvântate, ctitoriile ortodoxe voievodale, aer proaspăt priment de respirația tainică a sufletelor ce încă mai rătăcesc prin peșteri.

Un loc tainic l-am descoperit urcând la Schitul Sihla, unde într-o peșteră pe versantul nordic al muntelui s-a nevoit o mare pustnică, Cuvioasa Teodora, „aleasa floare duhovnicească a Moldovei”.

Peștera a devenit un mic paraclis, un loc de pelerinaj pentru cei credincioși. O mulțime de lumânări, de iconițe, o rază de soare oprită în loc de vremuri.

S-a scris mult, sunt multe legende, dar personal sentimentul călătorului care ajunge în acel colț de țară, este unic. Eăți undeva, într-un colț de rai.

Aproape de peșteră, pe o cărare în vale, te întâmpină misterios, fântânița Sfintei Teodora, pe o stâncă înaltă, așezată la marginea unei prăpăstii. Într-o mică scobitură, după cum spune tradiția „Sfânta Teodora și-a săpat-o cu înseși unghiile sale”, se strângea ploaia, sau picături de rouă, din care Sfânta își potolea setea.

„Un strop de apă adunat din ploi sau din roua nopților zace veșnic pe fundul acestei scobituri căptușite cu mătreață”, fiind tămăduitoare de boli.

De ce Sfintele sale moaște se află la Kiev, în peșterile Mănăstirii Pecerska, nu am înțeles. Pe raclă fiind scris „Sfânta Teodora din Carpați”. Oare nu o putem aduce acasă?

Unii spun că moaștele au fost duse în Rusia imediat după moartea sa, alții mai spun că după 1830, ele fiind în posesia familiei Sturza și așezate în biserica Miclăușeni-Iași, iar în 1856, au fost date Mănăstirii Pecerska, în schimbul unor veșminte de fir.

Minunile din acel colț de rai, prezența nevăzută a Sfintei Teodora de la Sihla, încă rugătoare pentru Neamul Românesc, au dus la trecerea Cuvioasei în rândul sfinților, fiind pomenită pe 7 august.

„Ieșind din moartea pietrei, cu ochiul obosit,
Deodată vezi o stâncă cu vârful ruginit.
E vatra suferinței, e peștera în care
Martira Teodora aflat-a alinare.

Aici, sfânta femeie, ducând un aspru trai,
Vedea prin rugăciune minunile din rai.
În fața grotei sfinte, o piatră se arată
Pe fruntea ei pleșuvă, de fulgere brăzdată

Săpat e din natură, un mic rotund bazin
Ce-n orișicare vreme cu apă este plin.
Sfințenia și taina aicea predominesc.
Pădurea, apa, stânca, tăcute se privesc.
Doar micul licurici, a tufelor făclie
Împrăștie în noapte lumina albăstrie,
Aici rășina albă, tămâia bradului
Carpatice arome trimite cerului.

Și-adesea, către seară, când clopotul se plânge,
Când glasul rugăciunii încet prin văi se stinge,
Călugării din Sihla, bătrânii munților
La piatra Teodorei înalță ruga lor”

(Sihla, N. Beldiceanu)

2007

Un înger prezent printre noi

Dacă nu ar fi plecat Mitropolitul Nestor Vornicescu, grăbit și nefiresc, ce „cuvânt de folos ne-ar fi dat acum, într-o vreme „a pustiirii Neamului”?

De ce uneori, pleacă dintre noi, oameni ce încă ar mai fi putut fi „străjeri demni” ai Cetății?

De ce nu știm și nu învățăm să avem grijă de cărturarii noștri?

La 80 de ani, cât ar fi avut Mitropolitul Nestor Vornicescu, ar fi putut fi un ilustru ÎNVAȚĂTOR, un Mare Patriarh. Prin atitudinea sa voievodală, ar fi știut să păstreze credința ortodoxă neîntinată, sfaturile Sfinților Părinți.

Ipotetic punem uneori întrebări și ne mulțumim cu răspunsuri incerte, consolați de gândul că cel plecat, de undeva dintre nouri veghează și îndrumă.

Dați-mi voie să las o lacrimă printre pagini scrise, și o simplă rugăciune pentru MITROPOLITUL NESTOR VORNICESCU.

Nu-l pot uita. Nu-i pot uita chipul de mare voievod.

L-am admirat de departe pe vremea când îl văzusem la Craiova.

Rugăciunea inimii

Privegherea celor ce au rămas candelile aprinse pe Ceahlău se face simțită și în zilele noastre. Vase alese ale Celui de Sus, potire aurite cu tămâie ce ni le dăruiesc în tăcere.

Acestă „luptă” pentru păstrarea simbolurilor creștine, a demonstrat că prin puterea cuvântului, prin adevăr, încălziți de credință, putem fi mai uniți ca niciodată.

Să-l odihnească bunul Dumnezeu pe adormitul preot Calciu, care a plecat în zi de sărbătoare creștinească, într-o zi, când și noi prin priveghere, i-am fost alături prin rugă și faptă.

Când trupul și sufletul se vor întrepătrunde pe scump pământ românesc, cerul se va lumina. Îngerii adormiți se vor trezi o clipă. O toacă va bate pe Rarău pentru priveghere. Forțe nevăzute vor fi acolo și vor da binecuvântare de la Cel Preaînalt. Nimeni nu-i va putea opri. Nimeni nu va putea să oprească lacrimile ce vor curge ca susur de izvor.

Și noi, unde vom fi, fiecare vom șopti o rugăciune, o rugăciune a inimii așa cum poate au spus-o și cei din lotul „Rugul aprins”.

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă”.

Doamne, odihnește-l în grădina ta Doamne, pe adormitul preot Gheorghe Calciu Dumitreasa!

29 noiembrie 2006

Ciprian Zaharia, un ctitor voievodal

„Fii credincios lui Dumnezeu și Bisericii Sale, cât vei trăi; și vei avea în viața aceasta tot binele, iar în cealaltă vei dobândi cununa de mărire”

(Arhimandrit Ciprian Zaharia)

Una dintre cele mai importante ctitorii mușatine din Moldova este Mănăstirea Bistrița, situată la 8 km de Piatra-Neamț cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

Un loc care vorbește de la sine despre istoria neamului, având un trecut spiritual și cultural incontestabil.

După tradiție primul ctitor este considerat a fi Petru I Mușat (1375–1391), dar adevăratul ctitor al Mănăstirii Bistrița este voivodul Alexandru cel Bun al Moldovei (1400–1432).

Icoana Sfintei Ana, dăruită de Alexandru cel Bun, prezentă și acum în mănăstire, are o importanță deosebită din punct de vedere artistic, istoric și spiritual.

Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu și-au înscris numele în rândul ctitorilor prin daniile făcute.

În perioada când Mănăstirea Bistrița s-a aflat sub administrația bisericii Sfântului Mormânt din Ierusalim, numeroase odoare, manuscrise au fost înstrăinate.

Răscoala eteristă din 1821 a afectat mănăstirea, fiind devastate mormintele ctitorilor și pierzându-se din nou obiecte prețioase.

În perioada primului război mondial, mănăstirea a adăpostit răniți, copii orfani care au fost crescuți și educați sub zidurile sale.

Un document de mare preț scris în limba slavonă se regăsește și acum la Mănăstirea Bistrița, *Pomelnicul Mănăstirii Bistrița* din anul 1407, un document de referință privind trecutul medieval al Moldovei.

Începând din anul 1967 și mai ales sub stăreția *Arhimandritului Ciprian Zaharia*, Mănăstirea Bistrița dintr-o ruină a devenit astăzi un lăcaș al frumuseții și al istoriei Neamului Românesc.

S-a consolidat turnul de intrare a lui Petru Rareș și turnul-clopotniță al Sf. Voievod Ștefan cel Mare, zidul de incintă, biserica voievodală, Casa Domnească, Școala Domnească, chiliile călugărilor.

Ciprian Zaharia intrase în rândul monahilor când avea 18 ani, a fost „salvat ca prin minune de Patriarhul Justinian de avatarurile Decretului din 1959”. A fost adus în 1979 la Mănăstirea Bistrița, de vrednicul de pomenire *Părintele nostru Teoctist*, având, *cea mai lungă stăreție din veacul al XX-lea*, în care, își desăvârșise „lucrarea”. A reușit

să reînvie tradiția monastică, oficiind prima călugărie după 30 de ani de interdicție, și anume cea a actualului arhiepiscop vicar al Episcopiei Romanului, P.S. Ioachim Băcăuanul. A fost și un harnic restaurator al ctitoriei lui Alexandru cel Bun, la finalizarea lucrărilor primind și rangul de arhimandrit.

Părintele Iustin Pârvu, ca și alți mulți părinți ce au făcut mulți ani de pușcărie politică, și-au găsit adăpost la Mănăstirea Bistrița, sub oblăduirea părintelui stareț, arhimandrit Ciprian Zaharia.

După 1990, în cimitirul Mănăstirii Bistrița a construit o biserică din lemn în stil tradițional și a inițiat înființarea unor schituri noi. O prezență benefică acestui colț de rai, pentru care s-a străduit și a păstorit 26 de ani ca stareț.

Deținuse și funcția de exarh al mănăstirilor din Neamț, în perioada când mănăstirile aveau nevoie de oameni destoinici. Tot el a ajutat la redeschiderea unor vechi mănăstiri. A rămas și în amintirea scriitorilor care i-au închinat câteva pagini sau rânduri, între ei amintindu-l pe poetul Ioan Alexandru care i-a dedicat câteva poezii. În ultimii ani ai vieții a fost încercat de o boală grea, pregătindu-se astfel de întâlnirea cu Împăratul cel fără de moarte.

Dintr-un loc răvășit de vremuri, Arhimandritul Ciprian Zaharia a reușit să ridice mănăstirea maiestuos. Și-a dedicat întreaga viață acestui loc încărcat de istorie și evlavie ortodoxă. A făcut ca Mănăstirea Bistrița să-și păstreze comoara cea mai de preț a Ortodoxiei, credința statornică, tradiția patristică filocalică și rugăciunea neîntreruptă, dăruindu-ne prin hărnicie și jertfă, valori de patrimoniu, „oglinzi ale împărăției cerurilor”.

Mănăstirea Bistrița, așa cum arată ea astăzi, o creație a starețului Arhimandrit Ciprian Zaharia.

Lăcaș luminat, unde florile și verdele vieții mai păstrează amintirea înțeleptului stareț.

În data de 26 decembrie 2007, la ZI MARE, Ieromonahul CIPRIAN ZAHARIA plecase printre îngeri. Se pregătise pentru marea „plecare”. Își pregătise singur „locul”. Vrednicul de pomenire Părintele nostru Teoctist, îl aștepta...

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, era legat de acest loc amintindu-și „cu dragoste și plăcere” de locurile unde a îmbrăcat prima dată haina de călugăr în 1935, unde a primit numele de Teoctist. Vorbea săptămânal la telefon. „Plecarea” Patriarhului în lumea veșniciei l-a marcat pe Arhimandritul Ciprian Zaharia.

„Biserica a pierdut un om mare, care a făcut doar bine tuturor. L-am cunoscut încă de pe vremea când era mitropolitul Moldovei și a venit de multe ori la mănăstirea Bistrița, pentru că se simțea legat de aceste locuri. Ultima dată ne-am întâlnit toamna trecută, la Patriarhie, iar ultimul telefon pe care mi l-a dat a fost în urmă cu o săptămână. Mi-a spus despre problemele lui cu niște ierarhi”, declarase atunci Ciprian Zaharia, fostul stareț al Mănăstirii Bistrița.

Arhimandritul Ciprian Zaharia, aparținând unei mari generații de duhovnici și stareți, se îmbolnăvise încetul cu încetul în urma schimbării sale de la stăreție. Fusese pensionat, deși își propusese să mai facă multe pentru „locul său” unde și-a dedicat anii

în slujba Neamului și a lui Dumnezeu. O decizie pripită, o decizie care i-a grabit „plecarea” printre Cei Drepti. „Doamne, iartă-i, că nu știu ce fac!”

Frumusețea locului și înnoirile aduse de-a lungul anilor de arhimandritul Ciprian Zaharia au rămas. Dar parcă lipsește ceva... Acel suflet viu ce anima odată obștea mănăstirii...

S-au schimbat multe în mănăstirile din Moldova...

Am întrebat de locul de veci a bunului stareț. Un monah, cu ochii plini de lacrimi ne-a indicat locul... „*A fost pentru mine tată, părinte, duhovnic, m-a certat, m-a învățat, m-a iubit*”.

A călugărit pe mulți frați, azi unii stareți... dar l-au uitat pe bunul arhimandrit Ciprian Zaharia, un om drept, cu frică de Dumnezeu, care acum și-a găsit liniștea. Mai oftează în curtea umbrită, după schitul pierdut, după risipirea binelui sădit în curtea plină de flori.

Aprinsem o lumânare, din partea unui vechi prieten. Ardea frumos ca și cum mi-ar fi multumit...

O floare a ortodoxiei! Arhimandritul CIPRIAN ZAHARIA poate fi trecut în rândul ctitorilor Mănăstirii Bistrița! Un ctitor care a adus lumină pentru Neamul Românesc!

Credincios lui Dumnezeu și Bisericii Sale cât a trăit, Ciprian Zaharia și-a „*dobândit cununa de mărire*”!

Dumnezeu să-l odihnească în grădina veșniciei!

Alinător de suflete

„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”
(Matei 22, 39)

Îl cunoscusem întâmplător. I se dusese vestea prin oraș, prin împrejurimi, pentru blândețea și ascultarea domniei sale. Intrând în încăperea sa, mă izbise miros de mir și tămâie plăcut mirositoare. O liniște și o pace sacră, un om fără vârstă, mărunț la statură cu ochi pătrunzători și ageri.

Acesta era Milivoi Stoin, om al bisericii ortodoxe sârbe, Protoiereu stavrofor (preot și protopop). A sporit în timpul vieții în post și rugăciune, în smerenie, ajungând înaintea văzător și făcător de minuni. Prin sfințenia vieții lui cunoștea gândurile oamenilor. Era un iscusit părinte duhovnicesc, cu mulți fii și fiice. La el se mărturiseau mulți, alegând locuința sa, unde în noapte părintele nu înceta a se ruga.

Ne-am privit pentru o clipă în tăcere. Fiecare din noi încerca, ca prin aerul ce ne despărțea, să găsim o nișă tainică.

Primisem primul surâs, o blândețe și o căldură duhovnicească. Cuvintele deveniseră de prisos. Doar noi și Dumnezeu. Îi cerusem o binecuvântare, o rugăciune, un cuvânt de folos.

Îmi văzuse sufletul. Îngenunchiată, cu sfânta cruce în mână, i-am ascultat rugăciunea. Simțisem căldura, mângâierea, realizasem că mă aflam în fața unui om deosebit.

Născut în data de 11 martie 1913 la Variaș, într-o familie modestă, fiul lui Jivco Stoin și al Persidei, născută Rustici, și-a petrecut copilăria în localitatea Gelu. Parohul local, protoiereul Milan Nicolici, apreciindu-i inteligența și calitățile deosebite, l-a înscris la Gimnaziul său particular, pe care l-a absolvit cu succes în anul 1928. Chemat de convingerile sale creștine, suferind și fără o bază materială solidă, petrece un an de zile la Sf. Mănăstire Bezdin. Remarcat de starețul Iosif (Protici) și de monahul Miron (Nenadovici) a fost îndrumat spre Seminarul Teologic din Sremski Karlovici cu durată de șase ani, absolvindu-l în anul 1936. După absolvirea studiilor a fost hirotonosit de către episcopul Irinej (Ciric), episcop din Bacica și administrator al Eparhiei de Timișoara. A fost numit preot la Stanciova, unde și-a îndeplinit cu onoare și credință îndatoririle de slujitor al Domnului și nu numai atât. S-a implicat în viața obștească, s-a dovedit a fi un bun dascăl și un adevărat patriot, dorind ca această localitate să-și păstreze identitatea națională.

În anul 1945 a fost transferat la Pecica, unde prin har și dăruire, a clădit din nou, o nouă viață spirituală prin credință și multă muncă. Pentru meritele sale deosebite a fost distins cu dreptul de a purta „brâul roșu” de către episcopul Irinej (Circ). Până la pensionarea părintelui, în anul 1970, a activat ca preot paroh în localitatea Cenei.

Viața i-a dat posibilitatea să aducă multă lumină în jurul domniei sale prin gesturi umane, prin fapte eroice în perioade de criză, ca urmare a primit și alte onoruri și distincții deosebite. Astfel, în anul 1970 la Vârșeț, episcopul Visarion (Kostic), episcop al Banatului și administrator al Eparhiei de Timișoara, l-a hirotonisit la rang de protoiereu cu drept de purtare a nabadreniței, iar în anul 1989, la propunerea episcopului Sava (Vukovic), episcop de Sumadija și administrator al Eparhiei de Timișoara, Sfântul Sinod Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Sârbe, i-a fost acordată cea mai mare distincție pentru preoții mireni „dreptul de a purta crucea pe piept”. Această distincție i-a fost înmănată în Stara Pazova de către episcopul Vasilije (Vlădic), episcop de Srem.

Pierderea unicului fiu, Alexandru, student al Facultății de Drept din Cluj, urmată de decesul soției sale, l-au îndurerat și a continuat ca prin rugăciunile sale să ceară iertare și să se apropie și mai mult de divinitate, dorind să aducă liniște atât în casele românilor cât și în casele sârbilor.

„De la pierderea fiului — au trecut deja patruzeci de ani — viața mea a devenit o rugăciune neîncetată pentru toți cei care s-au adresat pentru ajutor”.

În urma unei morți clinice, revenindu-și, Dumnezeu l-a lăsat printre noi pentru a se ruga mai arzător pentru omenire. La vârsta sa înaintată, încă facea rugăciuni acasă. Înconjurat de medici români, era mereu sub observație.

„De când sunt neputincios, mă rog în apartamentul meu, loc în care sunt și vizitat de cei care au nevoie de rugăciune. Printre aceștia se numără începând de la judecători, avocați, medici, până la țărani simpli și oameni fără loc de muncă, pentru că în fața lui Dumnezeu suntem cu toții egali. Și vin, și revin”.

Fusese acuzat de confrății săi — *inexplicabilă atitudine* față de un om care la cei 92 de ani, mai avea putere să scrie și să îndrume creștinește pe cei împovărați de griji. Nu o face pentru câștig material, altruismul și singurătatea, iubirea față de semeni și de țară l-au menținut plin de vigoare și Dumnezeu îi sporea puterea. Era căutat de pretutindeni, înzestrat cu mult har, în miez de noapte citea din cărțile sfinte și se ruga pentru cei năpăstuiți. Preotului Milivoi nu era nevoie să-i spuie prea multe. Dotat cu o psihologie nativă îi citea chipul și sufletul. A fost înconjurat cu multă dragoste și s-a considerat un om bogat având foarte mulți prieteni din medii sociale diferite în țară și în străinătate. Este omul de la care ai avut ce învăța zilnic câte ceva. Nu-i plăcea singurătatea și tânjea după colegii pe care îi respecta și îi stima. Aceștia uitau și-n zile de sărbătoare creștinească, de preotul Milivoi, fie că era Craciun, Paști.

Uneori îl găseam trist, cu teama de a nu fi dat afară din locuință... Mereu hăituit...

Avea o voce de aur și mulți tineri preoți ar fi putut învăța din cântecele vechi biseicești.

Înainte de a pleca la Domnul, fusese plecat în Italia unde a fost primit conform rangului său.

Când vom învăța să ne prețuim valorile? Pentru cei care l-au cunoscut cu adevărat, părintele a fost înger cu aripi tămăduitoare. Rugându-se pentru omenire, pentru semenii, își clădea zilnic templul iubirii, dăruind... Picioarele bolnave nu-l mai ajutau. Suferința și-o ascundea cu stoicism dar, din când în când, puteai zări strălucind o lacrimă ca o bobită de aur. Ai fi vrut să o prind, dar ea se rostogolea spre un pocal tainic. Uneori amărăciunea i se citea pe chip, dar rugăciunile îl întăreau, sfidând indiferența și răutatea din jur, avându-L pe Dumnezeu alături, nu se temea...

Acești „indiferenți” au oare conștiința curată? Ce vor face dâșii la 93 de ani?

Preotul Milivoi rămâne prin harul și omenia sa un truditor al bisericii ortodoxe. În 2002 îi apăruse o carte religioasă, intitulată *Părintele predică!*. La început apăruse în limba sârbă, dar prin intermediul prietenilor a fost tradusă și în limba română. „*În această carte se găsește un mănunchi de predici...*” se destăinuie părintele. Eu aș spune, un snop de grâu cu boabe de aur. Și tot părintele Milivoi mai adaugă în cartea sa „*Oricât m-aș strădui să aleg ceea ce i-ar fi spre învățatură cititorului din ziua de azi, trebuie avut în vedere că aceste predici nu au fost compuse și rostite de un înger, ci de un rob păcătos, și deci îi rog pe toți cei care ar observa vreo greșeală să o corecteze, dat fiind că ea mi s-a strecurat nu din rea intenție, ci urmare a slăbiciunii umane*”. Lansarea cărții a fost sublimă deși până la apariția ei a întâmpinat multe greutăți. Nimeni însă nu-l putea opri de a scrie, de a călători și de a ajuta bisericile sărace. Nimeni nu-i putea lua IUBIREA pe care cu generozitate ne-o dăruia. Citându-l pe scriitorul nostru Milivoi „Când Dumnezeu în Sfânta Scriptură a spus „*Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*” (Matei 22, 39) a dat lege să iubim orice om, pe prieteni și pe dușmani. Și ne confirmă din acest lucru, când, contrazicându-se cu fariseii, dacă este voie de vindecat sâmbăta (Luca 14, 5), ne învață: „*Care dintre voi, de-i va cădea asinul sau boul în fântână, nu-l va scoate îndată în ziua sâmbetei*”. Însuși Domnul Iisus Hristos, când îl chinuiam, s-a rugat la Dumnezeu pentru dușmanii spunând „*Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac*”.

Dacă ar fi putut fi înțeles, de cei care nu au dorit să înțeleagă, nu ar fi plecat în lumea de veci singur și trist...

În 2005 apăruse în limba română *Părinte, nu înceta să predici*.

Religia noastră ortodoxă trebuie apărată. Doar credința noastră strămoșească, comoară de mare preț, ne poate salva. Îmi doresc să fim mai buni, mai iertători, trăind în locuri binecuvântate. Noi singuri, cu fața spre Dumnezeu, trebuie să deschidem calea, calea spre mântuire.

M-am simțit bine în preajma părintelui, simțindu-mi cuvântul și sufletul mai liniștit într-o lume în care respectul față de semenii se clatină.

Iată ce scria în ultima sa carte:

„*În nopțile cât sunt ele de lungi meditez și îmi număr zilele și păcatele, și știu, în curând voi răspunde pentru tot ceea ce am făcut și pentru tot ce n-am făcut. Dumnezeu mi-a dăruit o viață lungă, dar prin aceasta m-a și obligat să lucrez timp mai îndelungat. Chemarea de preot nu se limitează doar la timpul cât este preotul în funcție la vreo parohie, preoția este o mare nevoie, pe care omul trebuie să o ducă până la moarte, și chiar și prohodul, slujba de înmormântare, îi va fi deosebit. Mare este demnitatea preoției, dar mare este și îndatorirea.*”

De aceea, tot mai mult și mai des mă gândesc la sfârșitul meu și îl rog pe Dumnezeu ca sfârșitul meu să fie creștinesc, așa cum am rostit de atâtea ori în ectenii: —

fără durere, neînfrânat, în pace, și răspuns bun să dau la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos”.

Dumnezeu să-l odihnească în grădina Sa. Dumnezeu să-i ierte pe cei ce au uitat de „demnitatea preoției”.

Preotul MILIVOI STOIN, care s-a stins în data de 8 noiembrie 2005, va rămâne un simbol al creștinismului ortodox. Înmormântat în Cimitirul eroilor din Timișoara și-a găsit liniștea alături de fiul și soția sa.

Uneori mai trec să schimb o vorbă tăinuită...

Flori, lumânări ce ard, același miros de mir și tămâie...

Semn, că încă cei care l-au cunoscut, nu l-au uitat.

Dormi liniștit, bunul meu prieten.

8 ianuarie 2007

Gânduri nocturne

Nu pot să dorm. Am rămas frământată între cele două ceruri. Unde sunt intelectualii noștri plini de dârzenie și curaj? Până când ne vom lăsa manipulați și îndoctrinați cu slogane ale momentului? Sunt întrebări fără răspuns, și acea teamă de a rezista tuturor vânturilor, s-a cuibărit straniu într-o generație în care manelele au devenit imn, scriitorii ai neamului uitați, o istorie trunchiată... Și totuși, suntem, treji, gata de a începe o luptă care poate pe unii îi duce la „Locuri rele”, pe alții într-o grotă a Ceahlăului... Să așteptăm o nouă generație, pe care din păcate, învățământul actual o sărăcește de cele mai sacre momente de istorie și tradiție? Îmi spunea Parintele Adrian, că dacă s-ar face un recensământ al ortodocșilor, acum numărul lor ar fi la jumătate. Oare ce înseamnă reunificarea religiilor? Vom avea un mare creator, vom uita de Maica Domnului, vom uita de Sfinții părinți? Nu ne vom mai închina la icoanele noastre? Cine dorește ca lăcașurile noastre de cult să fie doar obiective turistice și nu locuri de reculegere? Credința noastră ortodoxă nu se negociază. Cei ce renunță la tradiția ei vor da seamă în fața Celui Preaînalt.

„O utopie”, cum spunea un Sfânt Părinte! NU SUNTEM SINGURI! Gândirea mea este împărtășită de mulți iubitori de neam ce în liniște își continuă „lucrarea” în numele faptei și a binelui.

Unde ne va duce o Europă Unită, atâta vreme cât noi nu suntem pregătiți nici să respirăm și nici să ne înmormântăm morții? O cacialma a celor care vor să distrugă ce generații de oameni bravi au clădit... Făcând parte din acei români care suferă pentru țara lor, nu am somn când frunza îngălbenește, când nucul dă să se usuce, când mamele rămân fără lapte. Doamne, ocrotește neamul meu, și am încredere că va veni o zi când ne vom plimba depănând amintiri în „Grădina Maicii Domnului”.

Se pare că în urma unei cumpene, văd lucrurile altfel, văd ceea ce alții refuză să vadă. Nu știu dacă este bine sau rău, dar vreau să merg mai departe... Mă obligă cei plecați înainte de vreme din cauza cizmelor barbare și a unei mentalități hidoase. Nu am știut decât după așa-zisa revoluție că cei refugiați erau considerați dușmani ai Uniunii Sovietice. Au murit prea mulți și la Fântâna Albă, și în temnițe, în Siberia și Urali, pentru neam și țară. Și noi, cum ne primim martirii, cum ne privesc ei de-acolo de sus, știind c-au luptat pentru ca noi, la o roată a norocului, să pierdem tot... uneori, chiar și bunul simț...

IV.
SĂRBĂTORI ÎN CLEPSIDRĂ

Toaca Sfintelor Paști

Mesajele primite la ZI MARE, m-au dus puțin în timp, la ce a fost și nu aș avea voie să uit.

Sfânta Înviere, Renașterea noastră a tuturor, ALTFEL, străfulgerați de LUMINA DIVINĂ, într-o permanentă legătură cu natura și universul ne vor determina a percepe esențialul din lumea tainică a Neamului Românesc. O luptă între „bine” și „rău”, o luptă între „întuneric” și LUMINĂ.

LUMINA va fi cea care ne va deschide calea spre adevăr și înțelepciune. Lumina va fi cea care va arde „răul”. Ne așteaptă o lume a mântuirii, prin jertfă, printr-o ardere de tot, spre a tinde spre veșnicie.

Nimic nu este prea puțin și inutil când dorința unui singur om poate deschide o mică nișă spre lumea nevăzută...

Vor percepe și alții în timp rostul „cuvântului ziditor” și „lucrarea” prin care suntem chemați în a ne marca identitatea.

Când eram copil, învățată cu post și rugăciune, mă bucuram și de prezența strigătului de „toacă” pe care tata o instala în curte, învățându-ne să vestim ziua cea mare.

Deniile de seară, zile mult așteptate atât pentru adulți cât și pentru copii ne purtau în altă lume.

Privegherea lângă mormânt era permanentă. În Săptămâna Mare, sătenii erau îndoliați, triști. Femei îmbrăcate în negru, cu flori în mână, se adunau în biserică.

Sfânta Înviere, un ADEVĂR, O CALE, O LUMINĂ! Un triumf în fața întunericului...

Prezența la Înviere o mare sărbătoare sufletească. Eram mândră când îl vedeam pe tata, chemat în Sfântu Altar pentru a tăia anafura pascală.

De la biserică ne întorceam toți cu lumânările aprinse. Mama ne înconjura cu lumânarea aprinsă de trei ori, pentru a fi mereu în lumină, cu bucuria unui început mai curat. Un ritual tainic pe care mama îl folosește și acum.

Acea masă încărcată cu pască, ouă, cozonaci, și multe bănătăți, ne reunea pe toți în jurul ei, într-o atmosferă de sărbătoare unică.

În prima zi de Paști, în unele zone cărășene, erau aduse bucăți de caș și ouă, prăjitură, vin și un miel viu, legat cu pangligă roșie. Strigătul mielului în biserică avea o percepție tainică.

După sfințirea celor aduse, erau împărțite acele simboluri minunate tuturor credincioșilor. Mielul era dăruit preotului.

Toți în straie noi, în straie de sărbătoare. Natura la fel. O altă viață, mai curată, o purificare interioară a fiecăruia ce își dorește să-și găsească drumul.

HRISTOS A INVIAT!

ADEVARAT A-NVIAT!

12 mai 2008

Noaptea sfântă

Copilăria o simțim în noi, indiferent dacă timpul s-a scurs. Clepsidra stingheră oprită pe tejghea printre cărți, reînvie un moment magic al nopții, prin apariția lui „Mos Ajun”, urmată de „Moș Crăciun”.

Așteptam această noapte, când focurile aprinse în miez de noapte își duceau prin colinzi lumina spre cer.

Cine a crescut în credință, s-a bucurat întotdeauna de noaptea mirifică a sărbătorilor de iarnă.

Clepsidra, da, se opriese... Era ora când noi, copii și adulți, ne pregăteam pentru aprinderea focului, ne pregăteam colinzile. În unele sate cărășene, cu mic, cu mare, clopotul bisericii ne chema spre a aduce laudă Fiului ce se va naște, spre a priveghea.

În miez de noapte focul aprins, copiii ce aveau stele în ochi, părinți smeriți răbdători de a învăța generații, pentru a nu se pierde obiceiul locului.

Un pahar de țuică, o colindă un strigăt de bucurie, un joc frenetic și tainic în jurul focului ce mereu se înălța. Un ritual vechi, păstrat cu mare grijă de localnici.

Noi copii, așteptam dimineața, stingerea focului și îndemnul de a merge din casă în casă cu „straița” la gât după „pițărâi”. „Straița” era pregătită din vreme de mămici și bunici, în stil popular, încrustată meșteșugit cu flori și modele populare. Fiecare doream să fie cât mai frumoasă, cât mai împodobită.

Și venind dimineața, dintr-odată se auzeau voci:

Bună ziua lui Ajun!

Clepsidra s-a oprit. Și acest îndem a rămas fărâmițat în mintea mea nostalgică. Cei mai mici însosiți de părinți, ceilalți copii ne întreceam de a ne opri la fiecare poartă pentru a ne umple desaga de „pițărâi”. „Pițărâul”, un colăcel de post — copt în cuptoarele de la țară — în timp luase forma unui biscuite, nuci, mere și chiar fusese înlocuit c-un păhărel de țuică fiartă, la singurul producător din zonă.

Nu aveam opreliști. Toți savurăm momentul dimineții de ajun. Nici un copil nu putea fi oprit de la această sărbătoare, indiferent de poziția socială a părintelui.

Fusese bucuria copilăriei. Poate mai este...

În acea noapte, limbi de foc se rostogoleau pe cer. Sacră, lumina se înălța!

Cu focul inimii și cu smerenie așteptam „noaptea cea sfântă”. Nașterea Mântuitorului nostru!

23 decembrie 2006

În palma vieții

Sunt departe de iureșul orașului. Doar eu și gândul de noapte învăluit în nori cenușii, în tunete și fulgere misterioase.

Dar, liniște. O mare de liniște. Câte un val mai saltă spre amintiri, spre stele ascunse în înalt de cer.

Casa, o casă boierească, mare, parcă aș pătrunde „pe urma pașilor pierduți”, pe marmura albă. Candelabre discrete, draperii în stil oriental, cu ciucuri, mătăsoase, grele, parcă desprinse dintr-o carte citită recent.

Pereții îți încălzesc ochii cu picturi, catedrala tronează într-un mirific peisaj de iarnă.

Nuanța de verde și maro cald, crează o stare ciudată. O trecere de la „trezire” în stil mistic spre lumină.

Totul poate deveni poezie. Sau poate o poveste privind prin geam, porumbeii albi ce zburdă în semn de pace.

Aș fi dorit pentru o clipă prezența tatei...

Doar o pălărie așezată pe o etajeră îl face prezent... Pălăria tatei... păstrată cu sfințenie...

Se mișcă legănat în mâna ei, ca firul de lucernă în bataia cosei lui tata...

Ne privim amândouă cu ochii înlăcrimați.

Îmi este dor de tata, ne este dor...

În palma vieții, tata, din lumea lui, și-a lăsat rugăciunea pentru fetele sale, pentru nepoți...

Atticea mă privește zâmbind... „Nana... Nana... cucu-bau...”

Pentru o clipă revin în lumea reală. Îi privesc chipul de înger și o ridic în brațe dragăstos. Râde și fuge să se ascundă în lumea copilăriei. Îmi este dragă fetița...

Revin și îmi privesc visul. Umbre dansează în juru-mi...

Poate mi-aș fi dorit ca o bunică nobilă, să-mi arate „piatra prețioasă”, cea sacră. Sau, să o privesc pe furiș cum știe să țină în palmele albe, VIAȚA.

Acest sentiment l-am avut prima oară când îmi vizitasem sora.

Și, Doamne, această liniște, pare luminată de toate gândurile bune, privind-o c-un surâs pe micuța Atticea cuibărită în sufletul meu...

Adnotări biblio-bibliografice

- *Părintele Iustin Pârvu și bogăția unei vieți dăruită lui Hristos*, vol. 1–2.
- Vasile Plăvan, *Boabe de lacrimi*.
- Petru Ciobanu, *Cupca, un sat din Bucovina*.
- „Glasul Bucovinei”, nr. 4949 din 21.11.1936.
- „Glasul Bucovinei”, nr. 5535 din 26.01.1939.
- Ziarul „Suceava”, nr. 20, din 27.01.1939, din Cernăuți.
- Din caietul Ing. P. Ciobanu, după colecția „Glasul Bucovinei” Nr. 5536 din 27.01.1939 de la Biblioteca Academiei, București.

CUPRINS

PREFAȚĂ

I. SPIRITUL LOCULUI

Mărturie

Boabe de lacrimi

O restituire târzie (Vasile Plăvan) (I)

„La mormântul unui camarad (Vasile Plăvan)”(II)

„Idealistul Vasile Plăvan” (III)

„Înmormântarea regretatului ziarist Vasile Plăvan” (IV)

Puterea cuvântului

Cupca, satul amintirilor

Maria...

Căruța cu destine

Chemări tainice

La poalele Ceahlăului

Petru Ciobanu, un ambasador bucovinean

Un preot de țară, cu inimă de vers

II. ROMÂNIA TAINICĂ

Argument

Identitate și valoare

Epistolă

Cu țara în suflet

Clipa sacră, în loc sacru

Piatra nestemată a Moldovei

Metania Cuviosului Peon Sihastrul

Spre rădăcini spirituale

Insomnii cu întrebări...

III. FEȚE DUHOVNICEȘTI

Veșnicia ascunsă într-o clipă

Așteptând eternitatea...

Om și icoană

Iustin Pârvu, dăruitor de har

Am pierdut un mare Părinte

Remember

Aleasa floare duhovniceasca a Moldovei

Un înger prezent printre noi

Rugăciunea inimii

Ciprian Zaharia, un ctitor voievodal
Alinător de suflete
Gânduri nocturne

IV. SĂRBĂTORI ÎN CLEPSIDRĂ

Toaca Sfințelor Paști
Noaptea sfântă
În palma vieții

Adnotări biblio-bibliografice

De aceeași autoare:

Paradox sentimental, Timișoara, Editura Augusta, 1998

Gânduri nocturne, Timișoara, Editura Augusta, 1999

Lumini și umbre, Timișoara, Editura Augusta, 2001

Nevoia de a sfida tăcerea, Timișoara, Editura Augusta, 2002

Lacrima iubirii, însoțită de un CD cu versuri recitate de George Balica pe muzica compozitorului Gheorghe Iovu, 2003

Ultimul strigăt, Timișoara, Editura Eubeea, 2006

Șoapte gândite, 2006.